T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ VEREN KURUMLARDA PERFORMANS KAYGISI VE ÖZ-YETERLİK ALGISININ ÇALGI BAŞARISINA ETKİSİ

Selda IŞKIN
(Yüksek Lisans Tezi)

İstanbul – 2018

T.C.

Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ VEREN KURUMLARDA PERFORMANS KAYGISI VE ÖZ-YETERLİK ALGISININ ÇALGI BAŞARISINA ETKİSİ

Selda IŞKIN
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Prof. Dr. Sibel ÇOBAN

İstanbul – 2018

ONAY

Selda Işkın tarafından hazırlanan "Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Performans Kaygısı ve Öz-yeterlik Algısının Çalgı Başarısına Etkisi" konulu bu çalışma, 12 Haziran 2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Adı Soyadı	**İmza**
TEZ DANIŞMANI	Prof. Dr. Sibel ÇOBAN	.....
JÜRİ ÜYESİ	Doç. Dr. Tülün MALKOÇ	.....
JÜRİ ÜYESİ	Dr. Öğr. Üyesi Hakan BAĞCI	.....

Tüm kullanım hakları
M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne aittir.
© 2018

ÖZGEÇMİŞ

2011 Trabzon/Akçaabat Güzel Sanatlar Lisesi bölüm birinciliğiyle mezun olma

2015 Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı bölüm birinciliğiyle mezun olma

2015 Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans Programına giriş

İLETİŞİM BİLGİLERİ

E-posta : sld-iskin@hotmail.com

ÖNSÖZ

Bu araştırmada, mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda performans kaygısı ve öz-yeterlilik algısının çalgı başarısına etkisini belirlemek amaçlanmıştır.

Araştırmam süresince desteğini ve bilgisini benden esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. Sibel Çoban'a, daima yanımda olan sevgili annem Sare Işkın'a, manevi desteği için sevgili babam Nuri Işkın'a, zorlu çalışma dönemimde bana yardımcı olan sevgili ablam Meltem Işkın ve kardeşim Yusuf Mert Işkın'a, araştırmamın ölçeklerini dolduran Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ve İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı öğrencilerine ve son olarak araştırmam ile ilgili her türlü yardımının yanı sıra manevi desteğini de hiç esirgemeyen sevgili Emre Çolak'a en içten sevgilerimi ve teşekkürlerimi sunarım.

Selda IŞKIN

ÖZET

Bu araştırma, mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin performans kaygısı ve öz-yeterlilik algısının çalgı başarısına etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma, tarama modeline uygun olarak düzenlenmiştir. Araştırmanın örneklemi, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ve İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı öğrencilerinden oluşan toplamda 242 kişi oluşmaktadır.

Araştırmada kullanılan ölçekler, Kişisel Bilgi Formu, Çalgı Performansı Öz-yeterlik İnancı Ölçeği ve Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri'dir.

Araştırmadan elde edilen verilerle ilgili yapılan analizler, Kişisel Bilgi Formu, Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri ve Çalgı Performansı Öz-yeterlik İnancı Ölçeği ile toplanmış ve verilerin tümü "SPSS 23.0 for Windows" paket programı ile istatistiksel analize tabi tutulmuştur. Araştırmanın amacına uygun olarak belirlenen analizlere geçilmeden önce, verilerin belirlenen sınırlar içinde olup olmadığı, hata ve eksiklikler taşıyıp taşımadığına bakılmış bundan sonra ise ölçek ve boyut puanlarının Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi ve çarpıklık/basıklık değerlerine bakılarak normallik dağılımları incelenmiştir.

Araştırmada elde edilen bulgular, araştırmaya katılan öğrencilerin, negatif performans algısının öğrenim gördükleri programa göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini ve a) Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, negatif performans algısı düzeylerinin, diğerlerinden daha yüksek olduğunu b) Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencilerinin negatif performans algısı düzeylerinin ise Konservatuar öğrencilerinden daha yüksek olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin, çalgı performansı öz-yeterlik inanç düzeylerinin (puanlarının) öğrenim gördükleri programa bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur ($p>0.05$).

Anahtar Kelimeler: Kaygı, Performans Kaygısı, Öz-yeterlik, Öz-yeterlik Algısı

ABSTRACT

This research was carried out to investigate the effect of performance anxiety and self-efficacy to the instrumental performance of the students who were educated in different institutions providing professional music education.

The research was designed according to survey model. The samples of the research consisted of 242 people who are students in Marmara University Atatürk Faculty of Education, Kocaeli University Faculty of Fine Arts, and Istanbul University Conservatory.

Personal Information Form, Instrumental Performance Self-Efficacy Scale, and Kenny Music Performance Anxiety Inventory are the scales used in this research.

Analyses of the data which was obtained from the study were collected with the Personal Information Form, Instrumental Performance Self-Efficacy Scale, and Kenny Music Performance Anxiety Inventory and all the data was analysed statistically with the "SPSS 23.0 for Windows" package program. Before proceeding with the analyses determined as appropriate for the purpose of the study, it was observed whether the data were within the specified limits, whether there were errors or deficiencies. After this, the normality distributions of the scale and dimension scores were examined by looking at Kolmogorov-Smirnov (K-S) test and skewness/ kurtosis values.

Findings obtained from the research demonstrated that the negative perception of performance of students who participated in this research have a meaningful correlation according to their education program; furthermore, a) Students of the Faculty of Education have a higher negative perception level than others, b) The level of negative performance perception of the students of the Faculty of Fine Arts was higher than the Conservatory students. It was found that students did not show any significant difference in musical performance self-efficacy belief levels (scores) depending on the program they study ($p>0.05$).

Keywords: Anxiety, Performance Anxiety, Self-efficacy, Self-efficacy Perception

İÇİNDEKİLER

ÖZGEÇMİŞ ..... **i**
ÖNSÖZ ..... **ii**
ÖZET ..... **iii**
ABSTRACT ..... **iv**
İÇİNDEKİLER ..... **v**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **vii**
ŞEKİLLER LİSTESİ ..... **x**
BÖLÜM I: GİRİŞ **1**
1.1. Problem 1
1.2. Araştırmanın Amacı 2
1.3. Önem 4
1.4. Sınırlılıklar 4
1.5. Varsayımlar 4
BÖLÜM II: İLGİLİ ARAŞTIRMALAR **5**
2.1. Kaygı Kavramı 5
2.1.1. Bilişsel Yeniden Yapılandırma 8
2.1.2. Feldenkrais Metodu 9
2.1.3. Alexander Tekniği 9
2.1.4. Hipnoterapi 9
2.1.5. Sistematik Duyarsızlaştırma 10
2.2. Öz-yeterlik Kavramı 10
2.3. Alan yazın 13
2.3.1. Kaygı ile İlgili Yazın 13
2.3.2. Öz-yeterlik ile İlgili Yazın 16
BÖLÜM III: YÖNTEM **20**
3.1. Araştırmanın Modeli 20
3.2. Evren ve Örneklem 20
3.3. Veri Toplama Araçları 22
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu 22
3.3.2. Kenny Müzik Kaygısı Envanteri 23

3.3.3. Çalgı Performansı Öz-yeterlik İnancı Ölçeği 23
3.4. Verilerin Toplanması 24
3.5. Verilerin Çözümlenmesi 24
BÖLÜM IV: BULGULAR 27
4.1. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygısı Düzeylerine Yönelik Bulgular 27
4.2. Öğrencilerin Öz-yeterlik Algı Düzeylerine Yönelik Bulgular 47
BÖLÜM V: SONUÇ 66
5.1. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygısı Düzeylerine Yönelik Yargılar 66
5.2. Öğrencilerin Öz-yeterlik Algı Düzeylerine Yönelik Yargılar 73
5.3. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeyleri ile Öz-yeterlik Algı Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Sonuçlar 77
5.4. Tartışma 79
5.5. Öneriler 84
KAYNAKÇA 86
EKLER 91
Ek-1: Kişisel Bilgiler Formu 91
Ek-2: Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Ölçeği 93
Ek-3: Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri 94

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1 öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları (n=242) 21
Tablo 2 Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler (n=242) 27
Tablo 3 Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (Puanlarının) Öğrenim Gördükleri Programa Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair ANOVA Testi (n=242) 28
Tablo 4 Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (Puanlarının) Ana Çalgılarına Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair Kruskal-Wallis Testi (n=242) 30
Tablo 5 Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (Puanlarının) Son Performans Notuna Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair Kruskal-Wallis Testi (n=242) 32
Tablo 6 Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (Puanlarının) Mezun Oldukları Liseye Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair Kruskal-Wallis Testi (n=242) 34
Tablo 7 Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (Puanlarının) Ailede Müzikle İlgilenen Birinin Olmasına Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair T-Testi (n=242) 35
Tablo 8 Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (Puanlarının) Cinsiyete Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair T-Testi (n=242) 36
Tablo 9 Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (Puanlarının) Yaşa Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair ANOVA Testi (n=242) 38
Tablo 10 Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (Puanlarının) Sınıfa Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair ANOVA Testi (n=242) 40
Tablo 11 Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (Puanlarının) Annenin Eğitim Durumuna Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair ANOVA Testi (n=242) 41

Tablo 12 Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (Puanlarının) Babanın Eğitim Durumuna Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair ANOVA Testi (n=242) 42
Tablo 13 Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (Puanlarının) Annenin Çalışma Durumuna Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair ANOVA Testi (n=242) 43
Tablo 14 Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (Puanlarının) Babanın Çalışma Durumuna Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair Kruskal-Wallis Testi (n=242) 44
Tablo 15 Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (Puanlarının) Kardeş Sayısına Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair ANOVA Testi (n=242)46
Tablo 16 Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (Puanlarının) Gelir Durumuna Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair Kruskal-Wallis Testi (n=242) 47
Tablo 17 Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler (n=242) 47
Tablo 18 Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (Puanlarının) Öğrenim Gördükleri Programa Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair ANOVA Testi (n=242) 49
Tablo 19 Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (Puanlarının) Ana Çalgılarına Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair Kruskal-Wallis Testi (n=242) 50
Tablo 20 Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (Puanlarının) Son Performans Notuna Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair Kruskal-Wallis Testi (n=242) 51
Tablo 21 Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (Puanlarının) Mezun Oldukları Liseye Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair Kruskal-Wallis Testi (n=242) 53
Tablo 22 Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (Puanlarının) Ailede Müzikle İlgilenen Birinin Olmasına Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair T-Testi (n=242) 54
Tablo 23 Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (Puanlarının) Cinsiyete Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair T-Testi (n=242) 54

Tablo 24 Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (Puanlarının) Yaşa Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair ANOVA Testi (n=242) 55
Tablo 25 Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (Puanlarının) Sınıfa Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair ANOVA Testi (n=242) 56
Tablo 26 Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (Puanlarının) Annenin Eğitim Durumuna Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair ANOVA Testi (n=242) 57
Tablo 27 Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (Puanlarının) Babanın Eğitim Durumuna Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair ANOVA Testi (n=242) 58
Tablo 28 Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (Puanlarının) Annenin Çalışma Durumuna Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair ANOVA Testi (n=242) 58
Tablo 29 Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (Puanlarının) Babanın Çalışma Durumuna Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair Kruskal-Wallis Testi (n=242) 59
Tablo 30 Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (Puanlarının) Kardeş Sayısına Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair ANOVA Testi (n=242) 60
Tablo 31 Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (Puanlarının) Gelir Durumuna Göre Farklılaşma Gösterip Göstermediğine Dair Kruskal-Wallis Testi (n=242) ... 61
Tablo 32 Öğrencilerin Performans Kaygısı Ve Öz-Yeterlik Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Korelasyon Katsayıları (n=242) 62

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 Öz-yeterlik ve performans ilişkisi modeli 13

BÖLÜM I: GİRİŞ

1.1. Problem

Sanatbilimin amacı sanatı bilimsel yollarla araştırmaktır. Sanat psikolojisi, sanatbilimin bir alt dalıdır. Bu kavram sanat olgusu ile ilgili davranışları ve sanattaki psikolojik sorunları inceleyen duruma insanlar açısından bakan bir dalıdır. Sanatın psikolojik problemleri beş başlık altında belirtilmiştir. Bunlar: İlgi, yetenek, sezgi, kaygı ve algıdır (Erinç, 2011).

Kişinin herhangi bir performansı sergileyebilmesi için gereken tüm etkinlikleri düzenleyebilmesi ve yapabilme kapasitesi öz-yeterlik algısıyla ilgilidir. Yani kişinin önüne çıkan ya da çıkabilecek olan zorlukların ne derecede üstesinden gelebileceği ile ilgili yargısıdır. Kişinin yeterliğini algılama şekli bir zorlukla karşılaşıldığında mevcut göreve devam edip edemeyeceğini de gösterir (Yılmaz, 2010: 48).

Kaygı ise insan hayatının çoğu evresinde var olan evrensel bir duygu durumudur. Kişinin kendini güvende hissetmediği ve sıklıkla problemlerle karşı karşıya kalacağını düşündüğü kaygı durumu, gelecek ile ilgili karar verememe, endişe duyma, korku ve karmaşa hissetme, gibi duygularla ilgilidir. Bu durum insan hayatına set çekebilmektedir. Kaygı kavramı, kişinin mevcut yaşamını büyük ölçüde etkileyen ve genellikle tedirginlik duygusu hissettiren kişinin davranış şeklini de etkileyen bir durumdur (Hill & Sarason, 1966).

Performans sergileyecek kişilerin kaygıları sahneye çıktıklarında bilişsel ya da fiziksel olarak ne yaşadıkları ile ilgilidir. Bu kişiler sahneye çıktıklarında her an bir problemle karşılaşabileceklerini düşünme, herhangi bir tehlike olmamasına rağmen tehlikede hissetme gibi gerçek olmayan bir mekanizma oluştur ve bedene savunma yapması için gereken tüm davranışları göstermesi gerektiğini söyleyen sinyaller verirler. Ek olarak performansçı mesleki açıdan tam donanımlı olsa ve performansı kusur içermeyen şekilde geçirse de performans kaygısı hissediyor olabilir. Kişinin kendisinden beklenen performansı seyirci önünde sunması bu hisse sebep olabilir. Yani saatler boyu çalışmak, iyi düzeyde çalgı çalma becerisi bu durumun önüne geçemeyebilir. Örnek olarak dünyanın en iyi piyanistlerinden biri olan Glenn Gould, seyirci karşısında performans sergileme konusunda sorun yaşadığı için konser piyanistliğini 32 yaşındayken bitirmiş yalnızca stüdyo ve radyo çalışmalarında bulunabilmiştir (Bahadır, 2016)

Kişinin günlük yaşantısında karşılaştığı birçok şey hem kendisi hem de insanlar tarafından değerlendirilmektedir. Dolayısıyla olumlu- olumsuz eleştiriler bir olay ya da durum karşısında kişi davranışına yön vermekte kaygı ve algı düzeylerini etkilemektedir. Övgü alınan durumları tekrarlama isteği artarken tam tersi duruma karşı duyulan istek azalmaktadır. Bu durumda kişi güzel olanı yapma eyleminde bulunmaktadır. Bu eylem stres yaratabilir. İnsanlardan alınan dönütlere göre kişinin bir performans sergilerken

kaygısı artmakta ve/veya kendi yeterliği ile ilgili düşünceleri değişebilmektedir. Bu da performans kaygısı ve öz-yeterlik algısı ile ilgilidir.

Lisans düzeyindeki mesleki müzik eğitim programları göz önüne alındığında konservatuar, güzel sanatlar fakültesi ve eğitim fakültesi programları arasında içerik ve amaç farklılıkları mevcuttur. Tüm farklılıklara rağmen çalgı çalmanın oluşturduğu performans kaygısı ve öz-yeterlik algısı değişkenleri bu farklı üç programın ortak paydasındadır.

Tüm bunlara dayanarak bu araştırmanın problem cümlesi: Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin performans kaygısı ve öz-yeterlik algılarının çalgı performans başarısına etkisi var mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin performans kaygısı ve öz-yeterlik algılarının çalgı başarısına etkisini değerlendirmektir. Bu amaca yönelik olarak aşağıda belirtilen alt problemlere yanıt aranmıştır.

1. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri arasında anlamlı ilişki var mıdır?
2. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri öğrenim görülen programa göre farklılaşmakta mıdır?
3. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri çaldıkları ana çalgıya göre farklılaşmakta mıdır?
4. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri çalgı performans notuna göre farklılaşmakta mıdır?
5. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri mezun oldukları liseye göre farklılaşmakta mıdır?

6. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri ailede müzikle ilgilenen birinin olmasına göre farklılaşmakta mıdır?
7. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
8. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri yaşa göre farklılaşmakta mıdır?
9. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri sınıfa göre farklılaşmakta mıdır?
10. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri anne-babanın eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
11. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri anne-babanın çalışma durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
12. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri kardeş sayısına göre farklılaşmakta mıdır?
13. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri gelire göre farklılaşmakta mıdır?

1.3. Önem

Bu araştırmadan elde edilen bulguların

- Öğrencilerin performans kaygısı ve öz-yeterlik inançlarının çalgı performans başarısına etkisinin ortaya konması açısından lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumlara katkı sağlayacağı,
- Konu ile ilgili yapılacak yeni çalışmalara katkı sağlayacağı umulmaktadır.

1.4. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma 2017-2018 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.
2. Bu araştırma örneklemde belirtilen okulların lisans 1-2-3-4. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

Araştırmanın ana sayıltıları şunlardır;

- Öğrencilerin yapılan uygulamalara verdikleri cevapların samimi olduğu
- Dönem sonu çalgı performans notunun gerçekleri yansıttığı
- Örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

BÖLÜM II: İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kaygı Kavramı

Kaygı, kişilerin nedenini bilmediği halde tehdit edici ve tehlikeli olarak düşündüğü durumlar karşısında duyduğu huzursuzluk, başka bir deyişle korku hissidir (Özgül 2003). Kaygı kelimesinin kökeni, eski Yunancada "Anxietas" tır. Bu sözcük merak korku ve endişe anlamına gelmektedir. Sanat psikolojisinin bir sorun olarak ele alınması bu döneme dayansa da kaygı kavramı psikoloji literatürüne Freud ile birlikte girmiştir. Freud kaygı kavramını bireyin yaşantısından kaynaklanan bir durumdan çok daha geniş çerçevede düşünüp ele almıştır (Manav, 2011). Freud kaygı hissinin dürtü ve içgüdülerin bastırılmasından kaynaklanan bir güç olduğunu ileri sürmüştür. Daha sonra bu görüşünü değiştirmiştir. Kaygı kavramını benliğin tehlikeli olayları algılamasıyla ilişkilendirmiştir. Sonuç olarak, Freud'a göre kaygı kavramının işlevi, herhangi bir tehlikeye karşı kişinin savunma mekanizmasını ve benliği uyarmaktır (Köknel 1987).

Kaygı kavramı, alan yazında süreklilik ve durumluluk olmak üzere iki biçimde ele alınır. Spielberger ve arkadaşlarının çalışmaları ile geliştirilen bu iki tür, iki faktörlü kaygı kuramının ana unsurudur (Ensari, 2000:87). Sürekli kaygı tipi herhangi bir duruma bağlı kalınmaksızın sürekli bir kaygı duyma durumudur. Bu kişiler genellikle mutsuz davranışlar sergilerler. (Eroğlu, 2006:62). Sürekli Kaygı bireyin kişilik özelliğinden kaynaklanmaktadır (Coşkun, Şahan ve Erman, 2011:1123). Durumluluk kaygısı ise kişinin herhangi bir durumla karşılaştığında olumlu sonuç beklemektense olumsuz olanı tercih etmesinden kaynaklanır. Durumluluk Kaygısı; korku, endişe, psikolojik uyarılmışlık ve tansiyon oranlarında artışa sebep olan duygusal bir durum olarak da belirtilmektedir (Coşkun, Şahan ve Erman, 2011:1123).

Durumluluk kaygısı, tehlike içeren durumların meydana getirdiği bir kaygı türüdür. Her insanın yaşayabileceği ve kalıcılık göstermeyen durumluk kaygısı herhangi bir duruma bağlı olarak gerçekleşmektedir. İnsanların çoğu tehlikeli olduğunu düşündüğü olaylarla karşılaştığında bir miktar kaygı hissetmektedir. Ek olarak bu kaygı türünde kişi gerginlik ve endişe duygularına engel olamamaktadır. Kaygı hissetmeye sebep olan o anki durum ortadan kalktığında kaygı da sona ermektedir (Baydil, Çevik, Sezen ve Küçük, 2009:378).

Topluluk önünde bir performans sergilemek ya da yarışmalara katılmak bu kaygı türüne örnek olarak gösterilebilir.

Kaygının birçok alt başlığı vardır. Performans kaygısı bunlardan biridir. Fakat performans kaygısını incelemeden önce performans kavramını anlamak gerekmektedir.

Performans kavramı özellikle sanat ile ilgili alanlarda çok büyük öneme sahip bir olgudur. Sanatın dalları sadece eğitim-öğretim programları dâhilinde düşünülemez bunun yanında konser, sınav ve yarışma gibi bir topluluk önünde icra edilmesi gereken durumlardan da oluşur. Örneğin bir müzik eseri böyle bir yerde çalınıyorsa performans gösterilmesi beklenen bir ortamda olunduğu düşünülebilir (Gündüz, 2013). Müzik performansı göstermek hazır bulunuşluğa bağlı olarak motor beceri, eşgüdümlük, dikkatli olma, bellek, estetik ve yoruma dayalı farklı tüm değişkenleri içerisinde bulundurmaktadır. Kişinin insanları etkileyici bir performans sergileyebilmesi için yüksek ölçüde dikkat, güven ve yeterlik özelliklerine sahip olması gerekmektedir. (Kenny, Davis, ve Oates, 2004). Müzisyenlerin stres hastalığı, performans kaygısı ve sahne kaygısı gibi terimler müzik performansı gösteren insanların kaygıları olarak adlandırılabilir. (Fehm ve Schmidt, 2006).

Performans ortamının en doğal parçalarından biri performans kaygısıdır. Bu kaygı, kişinin birikimini, potansiyelini veya becerisini olumsuz yönde etkileyecek duruma gelirse probleme dönüşebilmektedir. Bireyin işlevi olmayan yaklaşımları, doğru olmayan biliş durumu ya da davranışları, performans kaygısının devamlılığını sağlamaktadır (Gündüz, 2013). Bu kaygı düşünce durumunu ve algıyı kötü yönde etkileyen bir korku olarak düşünülebilir. Ayrıca fiziksel hareketleri de değiştirebilmektedir. Böylece performansçının beklenen performansı gerçekleştirememesi tüm beyin ve vücut fonksiyonları bozulduğu içindir (Wilson, Roland, 2002:48).

Performans kaygısı iki model olarak işlenmiştir. Bunlardan ilki eksiklik (deficit) modelidir. Bu model, yetersiz çalışma eksiklikleri ya da doğrudan sınav kaygısı ile ilgili durumları ele alır. Eksiklik modeli kendi içinde çalışma-yeteneği eksikliği (study-skills deficit) ve sınava girme yeteneği eksikliği (test- taking skills deficit) olarak ikiye ayrılır. Çalışma-yeteneği eksikliği temelde çalışabilme ölçüsünün hem performans hem de kaygı indeksleri ile ilişkilidir. Sınava girme yeteneği eksikliği ise hem sınav kaygısı hem de

sınava girme becerisi ile ilgili durumları ortaya koyar ki bu iki durumunda performansı etkilediği saptanmıştır. Diğer model ise engel (interference) modelidir. Bu model bireylerin performans kaygısını dikkat eksikliği ile ilişkilendirmiştir (Tobias 1985). Sınav kaygısı yüksek olan öğrenciler genellikle dikkatlerini hem okuldaki görevlerine hem de kişisel durumlarına verirler. Düşük kaygıya sahip olanlar ise dikkatlerini sadece görevlerine odaklamışlardır sonucuna ulaşılmıştır (Sarason, 1972; Wine, 1971).

Bu konudaki araştırmalar performans sergilemeden önceki yarım saati fiziksel tepkilerin en yüksekte olduğu zaman dilimi olarak tanımlar. Kişi, bu kritik zamanla yüzleşebilmek için doğru stratejilere sahip olmalıdır. Performans kaygısının sebep olduğu fiziksel etkiler yüzünden birey hafif solunum yapma ya da bazen nefes almayı unutma gibi davranışlar bile gösterebilmektedir. Bu durumda gevşeyebilmek için derin nefes almak ve yavaş tempoda vermek gerekir. Ek olarak, sinir sisteminin verdiği tüm fiziksel tepkiler normal olarak algılanmalı hatta performans sırasında motive edici olduğu düşünülmelidir. Müzik performansı sergileyen kişi bu uyaranları dost olarak görmeli ve bedeninin performans sergilemek için hazır olduğunu düşünmelidir (Çimen, 2001). Çünkü kaygı olumsuz etkileri olduğu gibi kişi tarafından kontrolü başarıldığında ve doğru yönetildiğinde birey için faydalı olabilmektedir (Çolak, Eren, Doğan, 2017). Performans kaygısı duyan kişinin sinir sistemi çeşitli etkiler göstermektedir. Bu etkiler bireyin kaygıyı algılama biçimine göre şiddeti değişmektedir (Özgüven, 2002). Birey kaygıyı yaşamaya başladığında hem duygusal hem de bedensel olarak etkilenmektedir (Baltaş ve ark. 2010). Bu belirtiler;

Bilişsel belirtiler: Hatalı davranış yapma korkusu, kişinin kendine olan güvenini kaybetmesi, hafızada meydana gelen hatalar, performans hakkındaki endişeli düşüncelerin sebep olduğu dikkat kaybı, bilinç kaybı, yetersizlik düşüncesi, statü kaybetme endişesi, yapılan hatanın sonuçları ile ilgili korkular vb.

Fizyolojik belirtiler: Kalp ritminin artışı, alınan nefeste darlık hissi, mide bulantısı, aşırı terleme, baş dönmesi, vücut gerginliği, avuçların terlemesi, tuvalete gitme ihtiyacı, ellerin soğuması, titreme vb.

Davranışsal belirtiler: Güçsüz hissetme, titreme, icra hataları, omuzların kalkık olması, yüz mimiklerinde değişmeler, dudakların nemlenmesi, performansın bozulması ya da

aniden durması v.b olarak gruplandırılabilir (Brotons, 1993; Gabrielson, 1999; Lang, 2000; Yoshie et al., 2008 akt. Banu Tokinan).

Gelişen teknolojiyle birlikte yukarıda belirtilen etkileri azaltmak için ilaçlar geliştirilmiştir. Fakat performansı zenginleştirmek için kullanılan bu ilaçlar tam tersi yönde etkilere sebep olmuştur. Performans kaygısı yaşayan bireyler için ilaç kullanımının dışında bu semptomların azalmasına yönelik ispatlanmış bazı teknikler bulunmuştur. Bu teknikler;

- Bilişsel Yeniden Yapılandırma
- Feldenkrais Metodu
- Alexander Tekniği
- Sistematik Duyarsızlaştırma
- Hipnoterapi

2.1.1. Bilişsel Yeniden Yapılandırma

Kişide performans kaygısını ararken sadece davranışsal hareketlerine bakmak yetersiz kalmaktadır. Bilişsel yeniden yapılandırmada önemli olanın kişinin kendi hakkında ne düşündüğünü ortaya çıkarmaktır. Kişinin kendisi hakkındaki negatif düşünceleri performans kaygısına sebep olacağı için, bireyin performans esnasında bu düşünce alışkanlıklarının yeniden düzenlenmesi gibi bazı bilişsel yeniden yapılandırmalarında bulunması yararlı olacaktır. Kendrick ve arkadaşları (1982), performans kaygısı yaşayan 53 piyanist ile dikkat eğitimi adı verdikleri bir etkinlik düzenlemişlerdir. Bu etkinlikte piyano çalan bireylerin kendileri ile ilgili olumlu-olumsuz düşüncelerinin farkına varıp performans sırasında olumlu olan düşüncelere odaklanarak çalmaları istenmiştir. Burada elde edilen bilişsel iyileşme, davranışsal durumla (destekleyici kitleler önünde tekrar çalmak) kıyaslanmıştır. Davranışsal yapılandırmaya göre bilişsel yeniden yapılandırma ile gerçekleşen iyileşme çok daha üstündür. Sonuç olarak dikkat eğitimi başarılı sonuç göstermiştir. Araştırmacılar performans kaygısının iyileştirilmesinde modelleme, sözel ikna, gurup etkisi gibi unsurların faydalı olduğu görülse de ana faktörün olumsuz düşüncelerin giderilmesi olduğu saptanmıştır (Parncutt & Mcpherson, 2002).

2.1.2. Feldenkrais Metodu

Bu yöntem, hareket ve düşünce arasındaki ilişkiye odaklanır, zihinsel farkındalığı ve yaratıcılığı fiziksel gelişimler ile bütünleştirir. Feldenkrais Metodu Alexander Tekniğine oldukça benzerdir. İkisi arasındaki temel farklılık fiziksel aktivitelerdir. Feldenkrais Metodu stresli durumlarda kullanılan kas gücünü ve sinir sistemini yeniden yapılandırmak için uygulanan yavaş ve yöntemsel egzersizler bütünüdür. Bu metot esneklik ve verimlilik sağlar. Performansçı hareketin, hareket etmemenin ve hangi seviyede kas gücünün kullanılacağını öğrenir. Bu teknikteki amaç merkezi sinir ve kas sisteminin yeniden geliştirilmesidir (Urbanski, 2012). Bu tekniğin uygulaması yavaş hareket, doğrudan dikkat, harcanan efor miktarının düşürülmesi, tekrarlı molalar ve sürdürülebilirliktir.

2.1.3. Alexander Tekniği

Alexander Tekniği, günlük hareket ve alışkanlıkları değiştirme yöntemidir. Vücuttaki gereksiz gerginliklerin giderilmesini kolaylaştırmaktadır. Bu yöntem bir oda içerisinde yürüme veya enstrüman çalmak gibi devamlı yapılan hareketlerin bir rehber ya da öğretmen tarafından gözlemlenmesini amaçlar. Bu gözlemle hangi kasların gereksiz kullanıldığı ve enerjinin boşuna harcanıp harcanmadığı tespit edilir ve geliştirilen koordinasyonla günlük faaliyetler kolaylaştırılır. Performans kaygısı yaşayan bireyler, istenmeyen kas gerginlikleri ile boşa harcanan enerjinin serbest kalmasını kolaylaştırmak için otokontrol sağlamalıdır. Performans esnasında gerilimin nerede yattığını ve vücudun ideal duruşunu bulmak için nasıl değişmesi gerektiğini egzersiz ve hareket analizi ile anlamak mümkündür. Böylece performans sırasında bedenin tüm potansiyelinin kullanılıp kullanılmadığı veya doğal olmayan yollarla ortaya çıkan kaygının olup olmadığı anlaşılacaktır (Urbanski, 2012).

2.1.4. Hipnoterapi

Kişinin kendisi ile konuşması performans kaygısını hafifletmenin bir yoludur. Hipnoz altında verilen sözlü öneriler etkili bir tedavi yöntemidir. Hipnoterapi etkili hayal gücünü akılcı ve duygusal bir terapi (kusursuz olamamanın bir felaket olduğu gibi düşüncelerden uzaklaştırmak gibi) ile birleştiren bir süreçtir. Hipnoterapi ile ilgili yapılan bir çalışmada

performans kaygısı yaşayan müzik öğrencilerini hipnoterapi ve kontrol grubu olarak ikiye ayırmışlardır. Hipnoterapi süreci 50 dakikalık iki ayrı seanstan oluşup bir hafta boyunca uygulanmıştır. Bu seansın içeriğinde rahatlatıcı öneriler, nefes egzersizi, huzur verici görseller hayal etmeleri (bulut ve göl gibi) aynı anda sözel öneriler alarak tüm bunlar arasında bağlantı kurmalarını sağlanmıştır. Bu durum kişinin mental kontrolünü yükseltmeyi amaçlamıştır. Kontrol grubuna ise aynı süreç yalnızca iki kez uygulanmıştır. Çalışma sonucunda kontrol grubunun tersine hipnoterapi grubunda performans kaygısı konusunda kayda değer bir iyileşme görülmüştür. Aynı sonuçlar altı ay sonra bile etkisini sürdürmüştür.

2.1.5. Sistematik Duyarsızlaştırma

Sistematik duyarsızlaştırma tedavisi; derin kas gevşemesi eğitimi ve iyi bir hasta-terapist ilişkisinin kurulmasının sağlandığı eğitim gibi hipnozun bağımsız etkilerinin (duyarsızlaşmanın bir parçası olmadığı zaman) aksine, duyarsızlaştırma sürecinin doğrudan bir işlevi olan davranıştaki değişiklikleri belirler. Sistematik duyarsızlaştırmanın uygulaması iki kısımdan oluşmaktadır. Bunlar; eğitim ve duyarsızlaştırmadır. Eğitim kısmı 45 er dakikadan oluşan 5 seanstır. Bu aşamada kişiye kaygı durumunu anlamak için yirmi farklı fobik nesne ya da olgu verilip düşükten yükseğe sıralaması istenir. Daha sonra bireyden kendi evinde her gün 10-15 dakika arası rahatlatıcı müzik dinleme egzersizi yapması istenmiştir. Eğitimin son kısmında hipnoz ile tanıştırılan kişilere canlı hipnotik sahneleri görselleştirebilmelerini öğretmek için çaba sarf edilmiştir. Sistematik duyarsızlaştırma 45 er dakikadan oluşan 11 seanstır. Bu aşamada kaygının ana sebebini oluşturan unsura rahatlatma ile yanıt verilir. Daha sonra bireyin 20 nesne ya da olgu arasından en az kaygı oluşturanı düşünmesi istenir. Eğer bu aşamada rahatlatma hissedilmiyorsa bir üst nesne ya da olguya geçmesi istenir. Bu durum sistematik olarak devam edilir. Burada tedavinin amacı kişinin sakinliğini bozmadan en yüksek kaygı oluşturan nesne ya da olguyu gözlemek ve rapor etmektir (Lang & Lazovik, 1963).

2.2. Öz-yeterlik Kavramı

Sosyal öğrenme kuramının en önemli kavramlarından biri kişinin kendi hakkındaki düşüncelerini eleştirebilmesidir. İnsan önce kendi planlarını uygulamaya koyar daha

sonra ise uygulamaların doğurduğu tüm sonuçları değerlendirir. Bireyin yaptığı bu değerlendirmeler yaptıklarının ve yapmadıklarının farkına vararak yaşaması açısından çok önemlidir. Çünkü öğrenme sürecinin ana unsuru bireyin yapacağı çalışmayı değerlendirebilmesidir. Bu durum öz-yeterlik kavramıyla açıklanmıştır (Yeşilyaprak, 2002: 209).

Öz - yeterlik kavramı, bireylerin hislerinin, düşündüklerinin ve davranışlarının nasıl olacağı ile ilgilidir. Bireyin öz - yeterlik düzeyi, herhangi bir durum karşısında bir eylemde bulunma duygusunu tetiklemekte ya da tam tersine bu duyguyu engellemektedir. Öz güven eksikliği hissetmek kişinin kendi gelişimi ve başarıları hakkında olumsuz düşüncelerin artmasından gerçekleşmektedir. Bu durum öz-yeterliği az olan bireylerde görülmektedir. Yüksek düzeyde öz – yeterlik hissi ise bireylerin, akademik performansının artmasını etkilemektedir. Ek olarak yüksek hedeflere sahip olan bireylerin çoğunlukla öz-yeterliği de yüksek seyretmektedir. Bu tip kişiler hedeflerine ulaşabilmek için gereken tüm çabayı göstermeleri gerektiğinin farkındadırlar (Bandura, 1994). Böylece başarı kaçınılmaz olmaktadır.

İnsanlar başarılı olmak için kendi öz-yeterliklerine ikna olduktan sonra bir performansa cesaret etme davranışını gerçekleştirebilirler (Bandura, 1995). Öz- yeterlik inancına dair davranış kontrolünde, bireyler rahatsız edici olayları önleyen şeyler yaparlar. Kişiler bilişsel kontrollerde, tehdit edici olarak algılanan durumları yönetme kapasitesine sahip olduklarına inanmaya çalışırlar. Gerçekte olan ve algılanan kontrol arasında genellikle önemli farklılıklar vardır ve algılanan öz-yeterlik, kaygı durumunu düzenleyecek şekilde çalışır (Bandura, 1988). Yani öz-yeterlik algısı kişinin kaygı durumunu etkilemektedir.

Ulaşılabilecek en üst düzeyde performans için çalışmalar sürekli ve çaba gösterilmiş şekilde olmalıdır. Aşağıda belirtilen yollarla öz-yeterlik algısının artırılabileceği belirtilmektedir (Brophy, 1988: 57):

- Kişileri ulaşılabilir ama zor hedefler seçmeleri için desteklemek,
- Kişilere model olmak ve bir görev karşısında öğrencilerin doğru stratejiyi bulmaları için yönlendirmek,
- Kişileri başarıya ulaştırmak için yardımcı dönütler vermek,

- Kişilere, sürekli çaba, bütün olumsuz durumların üstesinden gelme ve gelişimlerini en doğru şekilde değerlendirme gibi yardımcı yüklemelerde bulunmak.

Bandura (1995), öz-yeterlik algısını etkileyen bilgileri dört temel kaynağa dayandırmaktadır. Bunlar:

- Dolaylı Gözlem
- Geçmiş Deneyimler
- Sözel İkna
- Duyuşsal Deneyimler

Bu kaynaklardan ilki bireyin dolaysız olarak kendi yaptığı başarılı ya da başarısız performans sonucundaki bilgiler, ikincisi ise verilen tavsiyeler, doğrudan olmayan yaşantıların sebep olduğu durumlardır. Üçüncü kaynak sonuncu kaynak psikolojik durum ile ilgilidir (Senemoğlu, 2005: 231).

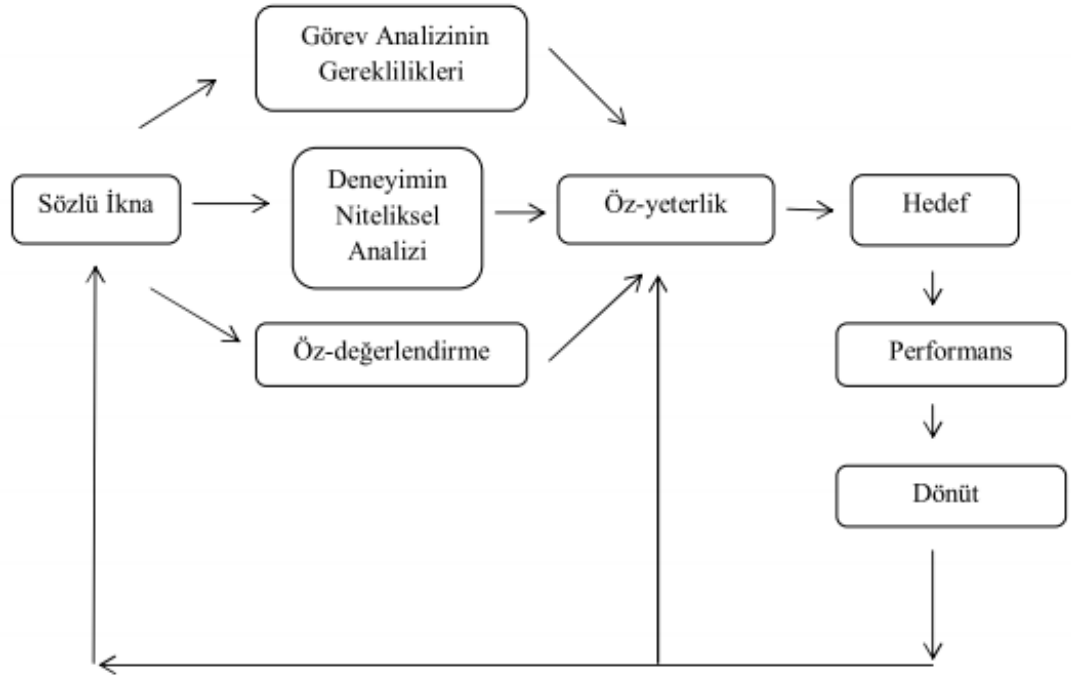
Dolaylı Gözlem: Bunlar bireyin kendine benzettiği diğer kişilerin başarılı ya da başarısız performansları değerlendirmekle ilgilidir. Eğer kişi aynı performansı kendisinin de yapacağına ya da yapamayacağına dair yargısını güçlendirirse performansında değişiklikler söz konusu olabilmektedir (Senemoğlu, 2005: 231).

Geçmiş Deneyimler: Bir kişinin öz yeterlik algısını en çok etkileyen kaynaklardan biri doğrudan olan tecrübelerdir. Yani, bireyin kendisi kaynaklı başarı ya da başarısızlık deneyimleri öz-yeterlik algısını etkilemektedir. Bu deneyimlerin yaşanması kişide güçlü bir öz-yeterlik algısı oluşumunu sağlayacaktır. Yaşanan olumlu deneyimler öz-yeterlik algısını artırırken olumsuz deneyimler azaltacaktır. Bu durumda daha çok olumsuz olan duyguya yönelme kaçınılmazdır. Çünkü kişinin öz-yeterlik algısı tam olarak oluşmadan yaşanan olumsuz bir deneyim olumsuz algıları olduğundan fazla hissetmeye sebep olacaktır. Dolaylı olmayan deneyimlerle edinilen öz yeterlik algısı bir durumdan başka bir duruma aktarılmamaktadır (Bıkmaz, 2006: 293).

Sözel İkna: Bireyin başarıp başaramayacağına ilişkin öğütler ve teşvikler öz-yeterlik algısını etkilemektedir. Eğer tüm bu yorumlar yeterli düzeyde yapılırsa kişinin öz-yeterlik algısı güçlenecektir (Senemoğlu, 2005: 231).

Duyuşsal Deneyimler: Son kaynak ise bireyin psikolojik durumu ile ilgilidir. Bireyin görevini başarma ya da başaramama düşüncesi bir beklenti oluşturmaktadır. Bu beklenti öz-yeterlik algısını değiştirebilmektedir (Senemoğlu, : 231).

Gist ve Mitchel (1992) ise öz-yeterlik algısını tek başına değil, performans ile ilişkilendirerek değerlendirmiştir. Belirleyici etken kavramlar arasında olan ilişkiyi şu şekilde belirtmiştir;

Şekil 1 Öz-yeterlik ve performans ilişkisi modeli

Tüm bunlara dayanarak performans kaygısı ile öz-yeterlik algısının birbirini etkileyen iki kavram olduğu söylenebilir.

2.3. Alan yazın

2.3.1. Kaygı ile İlgili Yazın

Sarıcan Gündüz (2013), Araştırma müzik eğitimi alanında lisans 2. ve 3. sınıfta okuyan ve piyano dersi alan öğrencilerin müzikte performans kaygı düzeylerine video geri-bildirim yönteminin etkisini anlamak amacı ile yapılmıştır. Çalışa deneme modelli olarak yürütülmüş ve toplamda 52 kişiden oluşmuştur. Araştırma sonucunda kontrol grubu katılımcılarının deney grubu katılımcılarına göre deneysel işlemden önce aldıkları

MPAE-G ölçüm puanlarıyla deneysel işlemden sonra aldıkları MPAE-G ölçüm puanları arasında anlamlı ölçüde artış tespit edilmiştir. Katılımcıların, VGB formunda yanıtladıkları cevaplar doğrultusunda kendi performans algılarının olumlu yönde etkilendiği tespit edilmiştir.

Çırakoğlu (2013), Bu araştırma müzik ile ilgilenen bireylerin performans kaygısını gözden geçirmek için yapılmıştır. Bu çalışmada değinilen araştırmalardaki müzisyenlerin performans kaygısı %21 ile %59 arasında değişmektedir. Bulgulara göre MPK çoğunlukla mükemmeliyetçilik, içedönüklük ve sürekli kaygı gibi kişilik özellikleri ile ilgilidir. Müzisyenlerin MPK ile başa çıkmak için solunum egzersizleri, gevşeme çalışmaları yapmak, pozitif bir tutum sergilemeye çalışmak, ilaç kullanmak ve alkol kullanmak gibi yan yöntemlere başvurdukları saptanmıştır.

Topoğlu (2013), Araştırma müzisyenlerde sahne korkusunun nedenleri, sahne korkusu ve sahne korkusuyla engel olabilecek yöntemleri anlamak amacıyla literatür taraması şeklinde yapılmıştır. Araştırma sonucunda bilişsel davranışçı terapinin ve Alexander Tekniğinin ilerlemeli kas gevşetme çalışmalarının müzikal performans kaygısını olumlu olarak etkilediği belirtilmiştir. Sahne korkusunun engellemede kullanılan ilaçların dikkatli şekilde alınmasının yaylı çalgı icracılarında performansları olumlu yönde etkilediği fakat ilaçların ritmik kontrolü azalttığı için kontrollü kullanılması gerektiği ortaya konmuştur.

Özevin Tokinan (2014), Araştırma öğretmen adaylarının müzik performans kaygılarının kişisel özellikler açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışma grubunu Dokuz Eylül Üniversitesinde müzik eğitimi alan lisans 2., 3. ve 4. sınıflardan toplamda 78 kişi oluşturmuştur. Araştırma sonucunda erkeklerin kadınlara oranla anlamlı düzeyde düşük müzik performans kaygısı hissettiği belirtilmiştir. Diğer bir araştırma sonucu ise özgüven ile müzik performans kaygısı arasında negatif yönde bir ilişki olduğudur.

Piji Küçük (2010), Araştırma müzik öğretmeni adaylarının benlik saygısı, sınav kaygısı ve çalgı başarıları arasındaki ilişkinin araştırılması amacıyla yapılmıştır. Araştırma grubunu Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın sonucunda, müzik öğretmeni adaylarının çalgı eğitimi başarısı ile sınav kaygısı düzeyi ve benlik saygısı ile sınav

kaygısı düzeyi arasında anlamlı bir ilişki görülmüştür. Çalgı eğitimi başarısı ile benlik saygısı düzeyi arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Dalkıran (2015), Araştırma sınav performansı ve kendini değerlendirme arasındaki ilişki ile sınav kaygısının sınavda gösterilecek performansa etkisini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın araştırma grubu müzik öğretmenliği bölümünde eğitim alan keman öğrencilerinden oluşmuştur. Araştırma analizlerinin sonucunda öğretmen adaylarının sınav öncesi kendini değerlendirme puanları ile sınav sonrası kendini değerlendirme puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya konulmuştur. Sınav öncesi kendini değerlendirme notları ile öğretim elemanı notları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Sınav sonrası kendini değerlendirme notları ile öğretim elemanı notları arasında ise orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmiştir.

Yöndem (2012), Bu araştırmanın amacı müzik öğrencilerinde görülen performans kaygısının davranışsal, fiziksel ve bilişsel özelliklerini anlamaktır. Çalışma grubunu 12 si kadın 5 i erkek olmak üzere toplamda 17 müzik bölümü öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda kaygı düzeylerinin performans öncesinde daha yüksek olduğunu belirten katılımcılar davranışsal ve fiziksel stres tepkilerini daha fazla olduğunu söylemektedir. Duruma bilişsel olarak bakıldığında kişisinin kendi özelliklerinden algıladığı yeterlik, kendisine ilişkin negatif nitelendirmeler, beğenilmeme kokusu, olumlu düşünmeme gibi düşüncelerin kaygı ile ilgili olduğu belirtilmektedir. Diğer bireyler ile ilgili olarak, dersin hocasına ya da sınav komisyonuna ilişkin negatif yorumlama ve algılamalar tamamen kaygı ile ilişkilidir sonucuna varılmıştır.

Urbanski (2012), Araştırma, Yoga, alexander tekniği ve feldenkrais metodu ile performans kaygısının üstesinden gelmek amacı ile yapılmıştır. Çalışma grubunu performans sergileyen 1 kişi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda performans sergileyen kişinin iyi yönde performansı artmış ve kaygı semptomlarında gözle görülür bir azalma saptanmıştır. Ayrıca performans sergileyen kişide performans boyunca kas gerginliği, nefes kontrolü ve müzik yetisinde artış görülmüştür.

Tobias (1985), Bu çalışma sınavlarda düşük performans gösteren yüksek kaygıya sahip olan öğrencilerin durumunu ortaya koymak amacı ile yapılmıştır. Araştırmanın

sonucunda performans kaygısının problem çözümü için mevcut bilişsel kapasiteyi azaltarak performansı zayıflattığı, bu durumun çalışma veya sınava girme yeteneğini, farklı problemlerin getirdiği bilişsel kapasiteyi azaltarak öğrenmeyi ve test performansını kolaylaştıran bir hipotez geliştirilmiştir.

Kenny, D. T., Davis, P. and Oates, J. (2004), Bu çalışma ulusal opera kurumunda çalışan bir grup koro sanatçısında ortaya çıkan sürekli kaygı, müzik performans kaygısı, mükemmelliyetçlik ve stres arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma grubunu 48 kişi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda sürekli kaygı ve müzik performans kaygısı arasındaki ilişkinin birbirine yakın olduğunu, stresin ise koro sanatçılarının yaşam kalitelerine göre değişkenlik gösterdiği tespit edilmiştir.

Fehm & Schmidt (2006), Araştırma yetenek sahibi ergen müzisyenler arasında ortaya çıkan performans kaygısı sıklığı, sebebi ve bununla baş etme yollarını anlamak amacı ile yapılmıştır. Çalışma grubunu Almanya'da bulunan özel bir müzik okulunun 15-19 yaş arasındaki toplamda 74 müzisyen oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda performans kaygısının yüksek sıklıkta ortaya çıktığı ve grubun yaklaşık üçte biri bu kaygılardan olumsuz yönde etkilenmiştir. Katılımcıların azınlığında uyuşturucu veya alkole yönelme görülürken çoğunluğunda öğretmenlerinden veya yakın çevrelerinden yardım almaya çalıştıkları saptanmıştır.

2.3.2. Öz-yeterlik ile İlgili Yazın

Bandura (1988), Araştırmada algılanan öz-yeterlik ve kaygı uyarımı arasındaki ilişki deneysel analizlerle incelemek amacı ile yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda kaygı uyarımı ve kaçınılan davranışın öz-yeterlik inancını azalttığı görülmüştür. Ayrıca yüksek düzeyde kişisel sıkıntı, özerk uyarılma ve katekolamin salınımının da öz-yeterlik inancını olumsuz etkilediği saptanmıştır.

Canakay (2007), Bu çalışmanın amacı aktif öğrenmenin müzik teorisi dersine ilişkin tutum, akademik başarı, öz-yeterlik algısı ve başarı/ başarısızlık yüklemeleri üzerindeki etkilerini incelemektir. Araştırmada öntest-sontest kontrol gruplu olarak yapılmıştır. Çalışma dokuz eylül üniversitesi müzik eğitimi anabilim dalı 1. sınıf öğrencilerinden oluşan toplamda 26 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Çalışma sonucunda, müzik öğretmeni adayları için aktif öğrenme yöntemlerinin müzik teorisi dersine ilişkin

tutumları, başarı yüklemeleri ve öz-yeterlik algıları üzerinde geleneksel yöntemlere göre anlamlı düzeyde etkili olduğu görülmüştür. Fakat müzik öğretmeni adayları için aktif öğrenme yöntemlerinin Müzik Teorisi dersine ilişkin başarısızlık yüklemeleri ile akademik başarıları ve en başarısız ve en başarılı oldukları derse ilişkin anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Başaran (2010), Araştırma müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları, öz-yeterlik algıları ve sürekli kaygı düzeylerini farklı değişkenler açısından incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma, ilişkisel tarama modelinde bir çalışma olup sekiz üniversitede öğrenim gören 488 müzik öğretmeni adayı ile yapılmıştır. Araştırmanın sonuca göre öğretmen adaylarının sürekli kaygı düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre ve öz-yeterlik düzeylerinin müziğe başlandığı döneme göre anlamlı farklılıklar gösterdiği saptanmıştır. Diğer değişkenlerle müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum, öz-yeterlik algısı ve sürekli kaygı düzeyi arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Atasoy (2010), Bu araştırma tezsiz yüksek lisans ve lisans öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik öz-yeterlik algılarının araştırılması amacıyla yapılmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma 22 üniversitede yer alan 496 öğretmen adayına uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre Türkiye'deki müzik öğretmeni yetiştiren farklı program ve farklı yükseköğretim kurumlarındaki adayların kendi mesleklerine ilişkin öğretmenlik öz-yeterlik algılarının arasında anlamlı ilişkiler görülmüştür.

Yıldız (2013), Araştırma müzik öğretmeni adaylarının ders çalışma yaklaşımları ve öz yeterlik inançlarının farklı değişkenlere göre araştırılması amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın verileri 6 farklı ilde bulunan üniversitelerin müzik öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören toplamda 500 öğretmen adayından toplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmenliğine yönelik yeterlik algılarının yüksek olduğu vurgulanmıştır.

Esin Yürüdür (2014), Bu araştırma müzik öğretmeni adaylarının üstbilişsel farkındalıkları ile öz-yeterlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın verileri toplamda 440 müzik öğretmen adayından toplanmıştır. Araştırma

sonucunda müzik öğretmeni adaylarının öz-yeterlik düzeyleri ile üstbilişsel farkındalıkları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Hamzaoğlu Birer, Sonsel (2013), Araştırma müzik öğretmeni adaylarının mesleki öz-yeterlik durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 80 kişilik müzik öğretmen adayından oluşmuştur. Araştırmanın sonucunda müzik öğretmen adaylarının mesleki özgüvene sahip oldukları ve kendi yeterliklerini yüksek hissettikleri anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarından akademik başarı notu yüksek olanlar, kendilerini çok yüksek bir yeterlilikte hissettiklerini belirtmektedirler. Bu durum mesleksel öz-yeterlik inancının ve akademik başarı notunun paralelliğini göstermektedir.

Şeker (2014), Bu araştırma müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışmaya ilişkin tutumları ile akademik öz-yeterlik algıları arasındaki ilişkinin araştırılması amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu toplamda 240 kişilik öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda müzik öğretmeni adaylarının orta düzey çalgı çalışmaya ilişkin tutumları ve akademik öz-yeterliklerinin orta düzey görülmüş, çalgı çalışmaya ve akademik öz-yeterliğe ilişkin pozitif yönde korelasyon bulunmuştur. Son olarak çalışmada müzik öğretmeni adaylarının yaş ve sınıf düzeyleri ile çalgı çalışmaya ilişkin tutumları arasında anlamlı fark saptanmıştır.

Özmenteş (2014), Araştırma üniversite ve lise düzeyinde mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin benlik saygıları ve müzik öz-yeterlikleri arasındaki ilişkileri anlamak amacıyla yürütülmüştür. Araştırma Antalya ilinde mesleki müzik eğitimi alan toplamda 191 üniversite ve lise öğrencisi ile yapılmıştır. Araştırma sonucunda kız öğrencilerin müzik öz-yeterliği düzeylerinin erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde düşük olduğu anlaşılmıştır. Benlik saygısı ve müzik öz-yeterliği arasında ise pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Otacıoğlu (2008), Bu araştırmanın amacı müzik öğretmeni adaylarının okul deneyimi I uygulamasında yeterlik ve öz-etkinlik düzeylerini ortaya koymaktır. Çalışma grubunu 4. sınıf öğrencilerinden toplamda 30 kişi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda kız öğrencilerin puanının erkek olanlara göre anlamlı derecede yüksek olduğu belirtilmiştir.

Ek olarak diğer liselere göre güzel sanatlar lisesinden mezun olan öğrenciler lehine anlamlı bir fark saptanmıştır.

Çakıroğlu (2008), Bu araştırmanın amacı Türkiye ve Amerika'daki öğretmen adaylarının öz-yeterlik algılarını incelemektir. Çalışma grubunu 104 Amerikan ve 141 Türk olmak üzere toplamda 245 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda cinsiyet değişkeni ile ilgili bir fark bulunmamıştır. Amerikan öğretmenlerin öz-yeterlik algılarının Türk öğretmenlere göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

BÖLÜM III: YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, araştırma için kullanılan veri toplama araçları ile verilerin analizi için uygulanan istatistikî teknikler hakkında bilgiler sunulmuştur.

3.1. Araştırmanın Modeli

Tarama modeli araştırmanın amacı geçmişte veya günümüzde var olan bir durumu var olduğu gibi tasvir etmektir. Çalışmanın konusunu oluşturan olay, kişi ya da nesne olduğu gibi tanımlanır. Onlara herhangi bir şekilde müdahale edilmez (Karasar, 1995:77).Bu sebeple bu araştırmada tarama modeli türlerinden olan karşılaştırma türü modeli kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Anadolu yakası ve Kocaeli ilinde bulunan devlet üniversitelerinin 1-2-3-4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

Araştırmanın örneklemi kolay ulaşılabilir durum örneklemesidir. Kolay ulaşılabilir durum örneklemesi araştırmacının erişilmesi kolay, kendisine uzak olmayan bir durumu seçmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006; 113).

Araştırmanın örneklemi ise aşağıdaki aşamalara uygun olarak belirlenmiştir:

- İstanbul ili Anadolu yakasından iki, Kocaeli ilinden bir olmak üzere toplamda 3 devlet üniversitesi
- İstanbul ili Anadolu yakasında bulunan Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Anabilim dalı ve İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı
- Kocaeli ilinde bulunan Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü
- Her okulun lisans 1-2-3-4. sınıflarından tarafsız olarak belirlenmiş toplam 242 öğrenci seçilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları (n=242)

Değişken	Grup	*f*	*%*
Cinsiyetiniz	Kadın	147	60,7
	Erkek	95	38,0
Sınıfınız	Lisans 1	81	33,5
	Lisans 2	48	19,8
	Lisans 3	46	19,0
	Lisans 4	67	27,7
Yaş	18-19	79	32,6
	20-21	84	34,7
	22 ve üstü	79	32,6
Eğitim Programı	Eğitim Fakültesi	121	50,0
	Güzel Sanatlar F.	56	23,1
	Konservatuar	65	26,9
Mezunun olunan lise	Güzel Sanatlar Lisesi	144	59,5
	Konservatuar	20	8,3
	Diğer lise türleri	78	32,2
Ailede müzikle ilgilenen birey	Var	98	40,5
	Yok	144	59,5
Annenin öğrenim durumu	İlköğretim	91	37,6
	Ortaöğretim	83	34,3
	Yüksek öğretim	68	28,1
Babanın öğrenim durumu	İlköğretim	75	31,0
	Ortaöğretim	85	35,1
	Yüksek öğretim	82	33,9
Annenin çalışma durumu	Ev hanımı	116	47,9
	Emekli	31	12,8
	Çalışıyor	95	39,3
Babanın çalışma durumu	Çalışmıyor	15	6,2
	Emekli	90	37,2
	Çalışıyor	137	56,6
Kardeş sayısı	Kardeş yok	41	16,9
	Bir kardeş	121	50,0
	İki kardeş	48	19,8
	3 kardeş ve üstü	32	13,2
Gelir durumu	Kötü	11	4,5
	Orta	144	59,5
	İyi ve çok iyi	87	36,0
Çalgı	Yaylı	67	27,7
	Telli	44	18,2
	Tuşlu	39	16,1
	Vurmalı	3	1,2
	Üflemeli	32	13,2
	Ses eğitimi	53	21,9
	Diğer	4	1,7
Son çalgı performans notu	70'in altı	16	6,6
	70-80	43	17,8
	80-90	68	28,1
	90-100	115	47,5

Araştırmaya katılan öğrencilerin %60,7'si kadın olup, %33,5'i 1. Sınıf, %19,8'i 2. Sınıf, %19,0'u 3. Sınıf ve kalan %27,7'si 4. Sınıfta lisans öğrenimlerine devam etmektedir. Öğrencilerin yaşlarına bakıldığında %32,6'snın 18-19, %34,7'sinin 20-21 ve %32,6'sının 22 ve üstü yaş grubunda yer aldığı görülmektedir. Öğrencilerin büyük bir bölümü, %50,0

ile Eğitim Fakültelerinde, %23,1'i Güzel Sanatlar Fakültelerinde ve %26,9'u konservatuarlarda öğrenim görmektedir. Öğrencilerin mezun oldukları lise türleri ise %59,5 ile Güzel Sanatlar Lisesi, %8,3 ile konservatuar ve %32,2 ile diğer liseler olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin %40,5'inde ailesinde müzikle ilgilenen biri vardır. Anne-babaların eğitim durumları sorulduğunda, ilköğretim mezunu annelerin oranı %37,6 ve babaların %31,0; ortaöğretim mezunu annelerin oranı %34,3 ve babaların %35,1 ve son olarak yükseköğretim mezunu annelerin oranı %28,1 ve babaların %33,9'dur. Annelerin %47,9'u ev hanımı, %12,8'i emekli ve kalan %39,3'ü çalışırken, babaların %6,2'si çalışmayıp, %37,2'si emekli ve kalan %56,6'sı çalışmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %16,9'unun kardeşi yokken en büyük grubu %50,0 ile tek kardeşi olanlar oluşturmaktadır. Öğrencilerin büyük bölümü, %59,5 ile gelir durumlarını 'orta' düzey olarak belirtmektedir. Öğrencilerin ana çalgılarına bakıldığında, en büyük grubu %27,7 ile yaylı çalgılar ve ne küçük grubu %1,2 ile vurmalı çalgıların oluşturduğu görülmektedir. Son olarak, öğrencilerin %6,6'sının son çalgı performansının 70'in altında olduğu, %17,8'inin 70-80 olduğu, %28,1'inin 80-90 olduğu ve kalan %47,5'inin 90-100 arasında olduğu belirtilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin performans kaygısı ve öz-yeterlik algılarının çalgı performans başarısına etkisini araştırmak üzere üç bölümden oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Bu bölümler sırasıyla; öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek üzere Kişisel Bilgi Formu, öğrencilerin müzik performans kaygı düzeyini araştırmak üzere Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri ve öğrencilerin çalgı öz-yeterlik düzeyini belirlemek üzere Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Ölçeğidir.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Bu formda, araştırmaya katılan, lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin demografik bilgilerini toplamak amacıyla, araştırmacı tarafından konunun amacına uygun olarak geliştirilen ve öğrencilerin cinsiyeti, sınıf düzeyleri, yaşları, yer aldıkları öğrenim programı, mezun oldukları lise, ailede müzikle ilgilenen birinin olup olmadığı, anne-babanın eğitim düzeyi ve meslekleri,

kardeş sayısı, çaldıkları ana çalgı ve son çalgı performansında aldıkları not olmak üzere toplam 14 soru vardır.

3.3.2. Kenny Müzik Kaygısı Envanteri

Anketin ikinci bölümünde, öğrencilerin müzik performans kaygı düzeylerini ölçmek üzere Kenny ve arkadaşları (2004) tarafından geliştirilen ve Özevin (2013) tarafından Türkçeye uyarlanan Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri kullanılmıştır. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması çalışmasında yapılan faktör analizi sonucu beş boyutlu bir yapının oluştuğu ve ölçeğin bu haliyle toplam varyansın %55,86'sını açıkladığı bulunmuş, güvenirlik katsayısı (Cronbach alfa) ise 0,895 ve madde-toplam korelasyon katsayılarının ise 0,336 ile 0,651 arasında değiştiği hesaplanmıştır. 25 madde ve beş boyutlu yapıya sahip olan ölçek 6'lı likert tipi olup katılan bireyler tarafından 'Kesinlikle katılmıyorum' (0) ile 'Kesinlikle katılıyorum' (6) arasında değerlendirilmektedir. Ölçekten alınan puanın yüksekliği o boyuta ilişkin kaygının yüksekliğini, düşük puan ise kaygı durumunun düşüklüğünü göstermektedir (Özevin, 2013).

3.3.3. Çalgı Performansı Öz-yeterlik İnancı Ölçeği

Anketin üçüncü bölümünde, araştırmaya katılan öğrencilerin çalgı performansı öz-yeterlik düzeylerini belirlemek üzere Girgin (2015) tarafından müzik öğretmen adaylarının bireysel çalgılarına yönelik çalgı performansı öz-yeterlik inanç düzeylerini belirlemek için geliştirilen Çalgı Performansı Öz-yeterlik İnancı Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 20 maddeden oluşan ve üç alt boyuttan oluşan 5'li likert tipi bir kendini değerlendirme aracıdır. Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında üç boyutlu bir yapı gösterdiği ve toplam varysansın %47,0'sini açıkladığı görülen ölçeğin yeterlik inancı için 0,86; yetersizlik inancı için 0,76 ve psikolojik göstergeler için 61 olarak bulunmuştur. Ölçeğin maddeleri bireyler tarafından 'Hiç katılmıyorum' (1) ile 'Tamamen katılıyorum' (5) arasında değerlendirilmekte olup, ölçeğin 1, 3, 4, 5, 7, 10, 12, 13, 14 ve 15 numaralı maddeleri olumsuz yüklemli (ters kodlu) yazılmışlardır. Alınan puanın yüksekliği o boyuta ve genele ilişkin çalgı performans öz-yeterlik inanç düzeyini göstermektedir.

Çalgı Performansı Öz-yeterlik İnancı Ölçeğinin bu araştırma için uygunluğu yine bir madde analizi ile güvenirliğine (Cronbach's Alpha katsayısı) bakılarak incelenmiştir.

20 maddeden oluşan Çalgı Performansı Öz-yeterlik İnancı Ölçeği için güvenirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) α=0,857 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, Çalgı Performansı Öz-yeterlik İnancı Ölçeğini oluşturan maddelerin arasında güvenirliğin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçekten her hangi bir madde silindiğinde α katsayısının (güvenirlilik katsayısının) yükselmeyeceği görüldüğünden var olan 20 maddenin de kalması uygundur. Çalgı Performansı Öz-yeterlik İnancı Ölçeğini oluşturan maddelere ait Madde-Toplam Korelasyon katsayıları da maddeler arasında yeterli ilişki olduğunu göstermektedir (0,311 ile 0,643 arasında). Çalgı Performansı Öz-yeterlik İnancı Ölçeği için bulunan güvenirlik katsayısı (α=0,857) ölçeğin bu çalışma için uygun olduğu göstermektedir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Anabilim dalı, Kocaeli Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü ve İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı Müzik Bölümü lisans I, II, III, IV. sınıf öğrencileri olmak üzere toplam 242 öğrenciye uygulanmıştır. Belirtilen devlet üniversitelerinde uygulamanın yapılabilmesi için gerekli izinler alınmıştır. 24/11/2017- 30/11/2017 tarihleri arasında ölçekler uygulanmıştır. Ölçekler ve kişisel bilgi formu bir araya getirilerek öğrencilere dağıtılmıştır. Öğrenciler kişisel bilgi formu ve ölçekleri toplamda 15 dakika süre zarfında doldurmuş ve araştırmacıya teslim etmişlerdir. Uygulanan ölçekler ve kişisel bilgi formu incelenmiştir. Boş madde içeren ölçekler geçersiz kabul edilmiştir.

3.5. Verilerin Çözümlenmesi

Araştırmaya katılan öğrencilerden Kişisel Bilgi Formu, Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri ve Çalgı Performansı Öz-yeterlik İnancı Ölçeği ile toplanan verilerin tümü "SPSS 23.0 for Windows" paket programı ile istatistiksel analize tabi tutulmuştur. Araştırmanın amacına uygun olarak belirlenen analizlere geçilmeden önce, verilerin belirlenen sınırlar içinde olup olmadığı, hata ve eksiklikler taşıyıp taşımadığına bakılmış bundan sonra ise ölçek ve boyut puanlarının Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi ve çarpıklık/basıklık değerlerine bakılarak normallik dağılımları incelenmiştir. Buna göre;

1. Örneklemi oluşturan öğrencilerin demografik/kişisel özelliklerini özetlemek açısından değişkenlerinin frekans *(f)* ve yüzdeleri *(%)* hesaplanmıştır.

2. Öğrencilerin, Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri ve Çalgı Performansı Öz-yeterlik İnancı Ölçeğine ilişkin aldıkları puanları (düzeyleri) incelemek üzere ortalama puanları ($\overline{X}$) ve standart sapma (*ss*) değerleri hesaplanmıştır.

3. Öğrencilerin, Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri ve Çalgı Performansı Öz-yeterlik İnancı Ölçeği puanlarının (düzeylerinin), cinsiyet ve ailede müzikle ilgilenen birinin olmasına göre anlamlı farklılaşmalar olup olmadığını araştırmak üzere, ilişkisiz (bağımsız) gruplar t testi uygulanmıştır.

4. Öğrencilerin, Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri ve Çalgı Performansı Öz-yeterlik İnancı Ölçeği puanlarının (düzeylerinin), sınıf, yaş, öğrenim gördükleri program, anne ve babanın eğitim düzeyi, annenin mesleği ve kardeş sayısına göre anlamlı farklılaşmalar olup olmadığını araştırmak üzere tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. ANOVA sonrası anlamlı fark bulunduğunda, farkın hangi gruplar arasında olduğunu araştırmak üzere post-hoc Scheffe testi yapılmıştır.

5. Öğrencilerin, Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri ve Çalgı Performansı Öz-yeterlik İnancı Ölçeği puanlarının (düzeylerinin), mezun olunan lise, babanın mesleği, gelir durumu, çaldıkları ana çalgı ve son çalgı performansı notuna göre anlamlı farklılaşmalar olup olmadığını araştırmak üzere, normallik dağılımı varsayımı sağlanamadığından Kruskal-Wallis testi uygulanmış, anlamlı fark bulunduğu durumda hangi gruplar arasında anlamlı fark bulunduğunu araştırmak üzere ise post-hoc Mann-Whitney U testi yapılmıştır.

6. Öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeyleri (puanları) ile çalgı performansı öz-yeterli inanç düzeyleri (puanları) arasındaki ilişkileri araştırmak üzere Pearson's momentler çarpımı korelasyonu katsayıları hesaplanmıştır.

Tüm istatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi *.05* olarak kabul edilmiştir. Anlamlılık değeri, *.05*'ten küçük ($p<.05$) bulunduğunda bağımsız değişkelerin grupları (kategorileri)

arasındaki farklılıklar “anlamlı” olarak kabul edilmiş ve sonuçlar buna göre değerlendirilmiştir.

BÖLÜM IV: BULGULAR

Araştırmanın bu bölümde, lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin, performans kaygısı ve öz-yeterlik algılarının çalgı performans başarısına etkisini araştırmak ve bazı değişkenlere göre farklılaşma gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan istatistikî analizlere yer verilmiştir. Son alt bölümde ise öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeyleri (puanları) ile çalgı performansı öz-yeterli inanç düzeyleri (puanları) arasındaki ilişkileri araştırmak üzere yapılan analizlerin bulguları sunulmuştur.

4.1.Öğrencilerin Müzik Performans Kaygısı Düzeylerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu alt bölümünde, öğrencilerin müzik performans kaygısı düzeyleri önce genel daha sonra ise bazı demografik özelliklerine bağlı olarak incelenmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerine İlişkin Betimsel Sonuçlar (n=242)

Boyut/Ölçek	$\overline{X}$	ss
Negatif performans algısı	2,34	1,39
Psikolojik savunmasızlık	2,24	1,19
Somatik kaygı	3,38	1,82
Kişisel denetim	3,12	1,83
Fizyolojik savunmasızlık	2,85	1,93
Müzik Performans Kaygısı (Genel)	2,79	1,35

Araştırmaya katılan, lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarda öğrenim gören öğrencilerinin müzik performansı kaygı düzeylerini belirlemek üzere Kenny ve arkadaşları (2004) tarafından geliştirilen ve Özevin (2013) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan Müzik Performans Kaygısı Envanteri kullanılmıştır. Beş boyutlu, 6'lı likert tipi bir kendini değerlendirme aracı olan envanterin alt boyutlarından öğrencilerin aldıkları ortalama puan ve standart sapma değerleri Tablo 2'de sunulmuştur. Öğrencilerin müzik performans kaygı düzeylerinin boyutlar düzeyinde değerlendirilebilmesi amacıyla toplam puanlar yerine ortalama puanlar kullanılmıştır. Bir boyuttan alınabilecek ortalama puan 0 ile 6 arasında olacaktır. Alınan ortalama puanın yüksekliği o boyuta ve genele ilişkin öğrencilerin müzik performansı kaygı düzeyini göstermektedir.

Tablo 4'den görüleceği üzere, en düşük ortalama puan 2,24±1,19 ile *psikolojik savunmasızlık* boyutu için bulunmuştur. Başka bir deyişle, öğrenciler en az kendilerini

psikolojik olarak savunmasız hissetmektedir. Bunu sırasıyla, 2,34±1,39 ile *negatif performans algısı*, 2,85±1,93 ile *fizyolojik savunmasızlık*, 3,12±1,83 ile *kişisel denetim* ve 3,38±1,82 ile *somatik kaygı* izlemektedir. Öğrencilerin, genel müzik performans kaygısı ise 2,79±1,35 olarak hesaplanmıştır. Öğrencilerin ölçek ve alt boyutlardan alabilecekleri ortalama puanların sınırları düşünüldüğünde (0,00 ile 6,00 arasında), hem boyutlar bakımından hem de genel olarak öğrencilerin müzik performans kaygısı düzeylerinin kendi algılarına göre yüksek olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin, araştırma soruları sırasına göre müzik performansı kaygı düzeylerine yönelik yapılan analizler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (puanlarının) Öğrenim Gördükleri Eğitim Kurumuna Göre Farklılaşma Durumu

Puan	Program	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe
		n	$\overline{X}$	ss	F	p	
Negatif performans algısı	Eğitim F. (1)	121	2,59	1,51	4,51	0,012*	1 ile 2, 3
	Güzel S. F. (2)	56	1,95	1,13			2 ile 3
	Konservatuar (3)	65	2,21	1,30			
Psikolojik savunmasızlık	Eğitim F. (1)	121	2,44	1,27	3,68	0,027*	1 ile 2, 3
	Güzel S. F. (2)	56	1,91	0,93			2 ile 3
	Konservatuar (3)	65	2,17	1,19			
.	Güzel S. F. (2)	56	3,23	1,63			
	Konservatuar (3)	65	3,18	1,87			
Kişisel denetim	Eğitim F. (1)	121	3,17	1,91	0,14	0,866	-
	Güzel S. F. (2)	56	3,02	1,73			
	Konservatuar (3)	65	3,09	1,81			
Fizyolojik savunmasızlık	Eğitim F. (1)	121	3,06	2,01	2,06	0,130	-
	Güzel S. F. (2)	56	2,43	1,69			
	Konservatuar (3)	65	2,83	1,95			
Müzik Performans Kaygısı (Genel)	Eğitim F. (1)	121	2,96	1,44	3,37	0,045*	1 ile 2, 3
	Güzel S. F. (2)	56	2,52	1,10			
	Konservatuar (3)	65	2,69	1,32			

**p<.05*

Öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puanlarının öğrenim gördükleri programa bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan tek yönlü varyans analizine (one-way ANOVA) göre öğrencilerin öğrenim gördükleri program, ölçeğin iki alt boyutu (Negatif performans algısı ve Psikolojik savunmasızlık) ve geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 3). Buna göre;

Araştırmaya katılan öğrencilerin, negatif performans algısının öğrenim gördükleri programa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$F_{(3;\ 238)}$=4,51 ve p<0.05]. ANOVA sonrası yapılan post-hoc Scheffe testine göre; a) Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\overline{X}_{\text{Eğitim F.}}$=2,59), negatif performans algısı düzeyleri, diğer öğrencilerden ($\overline{X}_{\text{Güzel S. F.}}$=1,95; $\overline{X}_{\text{Konservatuar}}$=2,21) daha yüksektir. b) Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencilerinin negatif performans algısı düzeyleri ise Konservatuar öğrencilerinden daha yüksektir.

Öğrencilerin, psikolojik savunmasızlık düzeylerinin de öğrenim gördükleri programa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$F_{(3;\ 238)}$=3,68 ve p<0.05]. Post-hoc Scheffe testine göre; a) Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\overline{X}$ Eğitim F.=2,44), psikolojik savunmasızlık düzeyleri, diğer öğrencilerden ($\overline{X}_{\text{Güzel S. F.}}$=1,91; $\overline{X}_{\text{Konservatuar}}$=2,17) daha yüksektir. b) Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencilerinin psikolojik savunmasızlık düzeyleri ise Konservatuar öğrencilerinden daha yüksektir.

Son olarak, öğrencilerin, genel müzik performansı kaygı düzeylerinin de öğrenim gördükleri programa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$F_{(3;\ 238)}$=3,37 ve p<.05]. Post-hoc Scheffe testine göre; Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\overline{X}_{\text{Eğitim F.}}$=2,96), müzik performansı kaygı düzeyleri, diğer öğrencilerden ($\overline{X}_{\text{Güzel S. F.}}$=2,52; $\overline{X}_{\text{Konservatuar}}$=2,69) daha yüksektir.

Tablo 4. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (puanlarının) Çalgılarına Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Ana çalgı	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis			M-W
		n	Sıra Ort.	X^2	sd	p	
Negatif performans algısı	Yaylı (1)	67	141,57	22,76	6	0,001**	1, 7 ile 2, 4, 6
	Telli (2)	44	86,40				
	Tuşlu (3)	39	136,49				
	Vurmalı (4)	3	103,17				
	Üflemeli (5)	32	133,28				
	Ses eğitimi (6)	53	105,99				
	Diğer (7)	4	150,38				
Psikolojik savunmasızlık	Yaylı (1)	67	134,28	10,38	6	0,110	-
	Telli (2)	44	107,78				
	Tuşlu (3)	39	135,55				
	Vurmalı (4)	3	90,50				
	Üflemeli (5)	32	123,20				
	Ses eğitimi (6)	53	104,37				
	Diğer (7)	4	158,00				
Somatik kaygı	Yaylı (1)	67	136,75	12,62	6	0,049*	4 ile 2, 6
	Telli (2)	44	100,20				
	Tuşlu (3)	39	129,37				
	Vurmalı (4)	3	170,83				
	Üflemeli (5)	32	130,55				
	Ses eğitimi (6)	53	106,27				
	Diğer (7)	4	115,88				
Kişisel denetim	Yaylı (1)	67	135,57	11,80	6	0,067	-
	Telli (2)	44	103,70				
	Tuşlu (3)	39	134,10				
	Vurmalı (4)	3	113,50				
	Üflemeli (5)	32	125,70				
	Ses eğitimi (6)	53	104,14				
	Diğer (7)	4	161,13				
Fizyolojik savunmasızlık	Yaylı (1)	67	131,80	18,33	6	0,005**	7 ile 2, 4
	Telli (2)	44	83,36				1, 3 ile 2
	Tuşlu (3)	39	137,86				
	Vurmalı (4)	3	103,67				
	Üflemeli (5)	32	126,48				
	Ses eğitimi (6)	53	123,62				
	Diğer (7)	4	154,38				
Müzik Performans Kaygısı (Genel)	Yaylı (1)	67	139,24	18,63	6	0,005**	7 ile 2, 6
	Telli (2)	44	90,30				1, 3 ile 2
	Tuşlu (3)	39	137,04				
	Vurmalı (4)	3	121,00				
	Üflemeli (5)	32	129,19				
	Ses eğitimi (6)	53	106,51				
	Diğer (7)	4	153,63				

**p<.05, **p<.01*

Öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puanlarının çaldıkları çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre öğrencilerin ana çalgıları, ölçeğin üç alt boyutu (Negatif performans algısı, Somatik kaygı ve Fizyolojik savunmasızlık) ve ölçeğin geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 4). Buna göre;

Öğrencilerin, negatif performans algısı düzeylerinin, çaldıkları çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(6)}$=22,76; p<0.01]. Hangi gruplar arasında öğrencilerin negatif performans algısı düzeylerinin (puanlarının) farklı olduğunu araştırmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney testine göre; yaylı (Sıra Ortalaması $_{Yaylı}$=141,57) ve diğer çalgıları çalan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{Diğer}$=150,38) negatif performans algısı, telli (Sıra Ortalaması $_{Telli}$=86,40), vurmalı (Sıra Ortalaması $_{Vurmalı}$=103,17) ve ses eğitimi alan öğrencilerden (Sıra Ortalaması $_{Ses\ eğitimi}$=105,99) daha yüksektir.

Öğrencilerin, somatik kaygı düzeylerinin de çaldıkları çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(6)}$=10,38; p<0.05]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; vurmalı çalgı çalan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{Vurmalı}$=170,83) somatik kaygı düzeyleri, telli (Sıra Ortalaması $_{Telli}$=100,20) ve ses eğitimi alan öğrencilerden (Sıra Ortalaması $_{Ses\ eğitimi}$=106,27) daha yüksektir.

Öğrencilerin, fizyolojik savunmasızlık düzeylerinin de çaldıkları çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(6)}$=18,33; p<0.01]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; a) diğer çalgıları çalan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{Diğer}$=154,38) fizyolojik savunmasızlık düzeyleri, telli (Sıra Ortalaması $_{Telli}$=83,36) ve vurmalı (Sıra Ortalaması $_{Vurmalı}$=103,67) çalgı çalan öğrencilerden daha yüksektir. b) yaylı (Sıra Ortalaması $_{Yaylı}$=131,80) ve tuşlu (Sıra Ortalaması $_{Tuşlu}$=137,86) çalgı çalan öğrencilerin fizyolojik savunmasızlık düzeyleri telli çalgı çalan öğrencilerden daha yüksektir.

Son olarak, öğrencilerin, genel müzik performans kaygı düzeylerinin de çaldıkları çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(6)}$=18,63; p<0.01]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; a) diğer çalgıları çalan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{Diğer}$=153,63) genel müzik performans kaygı düzeyleri, telli (Sıra Ortalaması $_{Telli}$=90,30) ve ses eğitimi alan (Sıra Ortalaması $_{Ses\ eğitimi}$=106,51) öğrencilerden daha yüksektir. b) yaylı (Sıra Ortalaması $_{Yaylı}$=139,24) ve tuşlu (Sıra Ortalaması $_{Tuşlu}$=137,04) çalgı çalan öğrencilerin genel müzik performans kaygı düzeyleri telli çalgı çalan öğrencilerden daha yüksektir.

Tablo 5. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (puanlarının) Son Performans Sınav Notlarına Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Çalgı perf. notu	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis			M-W
		N	Sıra Ort.	X^2	sd	p	
Negatif performans algısı	70 < (1)	16	179,69	12,68	3	0,005**	1 ile 2, 3, 4
	70-80 (2)	43	117,24				
	80-90 (3)	68	123,57				
	90-100 (4)	115	113,77				
Psikolojik savunmasızlık	70 < (1)	16	169,31	8,76	3	0,024*	1 ile 2, 3, 4
	70-80 (2)	43	111,56				
	80-90 (3)	68	113,36				
	90-100 (4)	115	118,86				
Somatik kaygı	70 < (1)	16	164,25	9,76	3	0,018*	1 ile 2, 3, 4
	70-80 (2)	43	122,20				
	80-90 (3)	68	116,03				
	90-100 (4)	115	118,53				
Kişisel denetim	70 < (1)	16	148,38	2,62	3	0,454	-
	70-80 (2)	43	118,70				
	80-90 (3)	68	120,79				
	90-100 (4)	115	119,23				
Fizyolojik savunmasızlık	70 < (1)	16	149,38	4,63	3	0,201	-
	70-80 (2)	43	121,48				
	80-90 (3)	68	128,02				
	90-100 (4)	115	113,77				
Müzik Performans Kaygısı (Genel)	70 < (1)	16	165,34	9,98	3	0,013*	1 ile 2, 3, 4
	70-80 (2)	43	118,74				
	80-90 (3)	68	121,73				
	90-100 (4)	115	116,30				

**p<.05, **p<.01*

Öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puanlarının son çalgı performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre öğrencilerin performans notu, ölçeğin üç alt boyutu (Negatif performans algısı, Psikolojik savunmasızlık ve Somatik kaygı) ve ölçeğin geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 5). Buna göre;

Öğrencilerin, *negatif performans algısı* düzeylerinin, son performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(3)}$=12,68; p<0.01]. Hangi gruplar arasında öğrencilerin *negatif performans algısı* düzeylerinin (puanlarının) farklı olduğunu araştırmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney testine göre; son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{70 <}$=179,69) *negatif performans*

algısı diğer öğrencilerden daha yüksektir (Sıra Ortalaması $_{70\text{-}80}$=117,24; Sıra Ortalaması $_{80\text{-}90}$=123,57 ve Sıra Ortalaması $_{90\text{-}100}$=113,77).

Öğrencilerin, *psikolojik savunmasızlık* düzeylerinin de son performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(3)}$=8,76; p<0.05]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{70\ <}$=169,31) *psikolojik savunmasızlık* düzeyleri diğer öğrencilerden daha yüksektir (Sıra Ortalaması $_{70\text{-}80}$=111,56; Sıra Ortalaması $_{80\text{-}90}$=113,36 ve Sıra Ortalaması $_{90\text{-}100}$=118,86).

Öğrencilerin, *somatik kaygı* düzeylerinin de son performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(3)}$=9,76; p<0.05]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{70\ <}$=164,25) *somatik kaygı* düzeyleri diğer öğrencilerden daha yüksektir (Sıra Ortalaması $_{70\text{-}80}$=122,20; Sıra Ortalaması $_{80\text{-}90}$=116,03 ve Sıra Ortalaması $_{90\text{-}100}$=118,53).

Son olarak, öğrencilerin, genel müzik performans kaygı düzeylerinin de son performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(3)}$=18,63; p<0.05]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{70\ <}$=165,34) genel müzik performans kaygı düzeyleri diğer öğrencilerden daha yüksektir (Sıra Ortalaması $_{70\text{-}80}$=118,74; Sıra Ortalaması $_{80\text{-}90}$=121,73 ve Sıra Ortalaması $_{90\text{-}100}$=116,30).

Tablo 6. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (puanlarının) Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Mezunun olunan lise	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis			M-W
		n	Sıra Ort.	X²	sd	p	
Negatif performans algısı	Güzel S.L. (1)	144	131,33	13,45	2	0,001**	3 ile 1, 2
	Konservatuar (2)	20	142,50				
	Diğer liseler (3)	78	97,97				
Psikolojik savunmasızlık	Güzel S.L. (1)	144	134,04	6,38	2	0,048*	3 ile 1, 2
	Konservatuar (2)	20	131,00				
	Diğer liseler (3)	78	96,42				
Somatik kaygı	Güzel S.L. (1)	144	123,81	2,02	2	0,365	-
	Konservatuar (2)	20	135,68				
	Diğer liseler (3)	78	113,61				
Kişisel denetim	Güzel S.L. (1)	144	126,11	6,44	2	0,040*	2 ile 3
	Konservatuar (2)	20	145,15				
	Diğer liseler (3)	78	106,93				
Fizyolojik savunmasızlık	Güzel S.L. (1)	144	127,49	4,45	2	0,108	-
	Konservatuar (2)	20	131,13				
	Diğer liseler (3)	78	107,97				
Müzik Performans Kaygısı (Genel)	Güzel S.L. (1)	144	128,46	7,60	2	0,022*	2 ile 3
	Konservatuar (2)	20	139,48				
	Diğer liseler (3)	78	104,04				

**p<.05, p<.01*

Öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puanlarının mezun oldukları liseye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre öğrencilerin mezun oldukları lise, ölçeğin üç alt boyutu (Negatif performans algısı, Psikolojik savunmasızlık ve Kişisel denetim) ve ölçeğin geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 6). Buna göre;

Öğrencilerin, *negatif performans algısı* düzeylerinin, mezun oldukları liseye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(2)}$=13,45; p<0.01]. Hangi gruplar arasında öğrencilerin *negatif performans algısı* düzeylerinin (puanlarının) farklı olduğunu araştırmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney testine göre; diğer liselerden mezun olan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{\text{Diğer liseler}}$=97,97) *negatif performans algısı* diğer öğrencilerden daha düşüktür (Sıra Ortalaması $_{\text{GSL}}$=131,33 ve Sıra Ortalaması $_{\text{Konservatuar}}$=142,50).

Öğrencilerin, *psikolojik savunmasızlık* düzeylerinin de mezun oldukları liseye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(2)}$=6,38; p<0.05]. Post-hoc Mann-

Whitney testine göre; diğer liselerden mezun olan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{\text{Diğer liseler}}$=96,42) *psikolojik savunmasızlık* düzeyleri diğer öğrencilerden daha düşüktür (Sıra Ortalaması $_{\text{GSL}}$=134,04 ve Sıra Ortalaması $_{\text{Konservatuar}}$=131,00).

Öğrencilerin, *kişisel denetim* düzeylerinin de mezun oldukları liseye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(2)}$=6,44; p<0.05]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; konservatuar mezunu öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{\text{Konservatuar}}$=145,15) *kişisel denetim* düzeyleri diğer liselerden mezun olan öğrencilerden daha yüksektir (Sıra Ortalaması $_{\text{Diğer liseler}}$=106,93).

Son olarak, öğrencilerin, genel müzik performans kaygı düzeylerinin de mezun oldukları liseye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(2)}$=7,60; p<0.05]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; konservatuar mezunu öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{\text{Konservatuar}}$=139,48) genel müzik performans kaygı düzeyleri diğer liselerden mezun olan öğrencilerden daha yüksektir (Sıra Ortalaması $_{\text{Diğer liseler}}$=104,04).

Tablo 7. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (puanlarının) Ailede Müzikle İlgilenen Birinin Olması Durumuna Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Ailede müzikle ilgilenen	Betimsel İst.			t-test		
		n	$\overline{X}$	ss	t	sd	p
Negatif performans algısı	Var	98	2,35	1,54	0,06	240	0,954
	Yok	144	2,34	1,30			
Psikolojik savunmasızlık	Var	98	2,22	1,23	-0,30	240	0,763
	Yok	144	2,26	1,17			
Somatik kaygı	Var	98	3,35	1,85	-0,26	240	0,793
	Yok	144	3,41	1,80			
Kişisel denetim	Var	98	3,01	1,89	-0,74	240	0,462
	Yok	144	3,19	1,80			
Fizyolojik savunmasızlık	Var	98	2,91	2,00	0,38	240	0,706
	Yok	144	2,81	1,89			
Müzik Performans Kaygısı (Genel)	Var	98	2,77	1,48	-0,21	240	0,838
	Yok	144	2,80	1,26			

**p<.05*

Ailesinde müzikle ilgilenen birisi olan ve olmayan öğrencilerin müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05) (Tablo 7). Başka bir deyişle, ailesinde müzikle ilgilenen birisi olan ve olmayan öğrencilerin müzik performans kaygı düzeyleri birbirine çok yakındır/benzerdir.

Tablo 8. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (puanlarının) Cinsiyete Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Cinsiyet	Betimsel İst.			t-test		
		n	$\overline{X}$	ss	t	sd	p
Negatif performans algısı	Kadın	147	2,60	1,39	3,90	237	0,000***
	Erkek	92	1,90	1,27			
Psikolojik savunmasızlık	Kadın	147	2,33	1,19	1,62	237	0,107
	Erkek	92	2,08	1,17			
Somatik kaygı	Kadın	147	3,74	1,81	4,14	237	0,000***
	Erkek	92	2,77	1,68			
Kişisel denetim	Kadın	147	3,33	1,82	2,38	237	0,018*
	Erkek	92	2,76	1,81			
Fizyolojik savunmasızlık	Kadın	147	3,12	1,98	2,83	237	0,005**
	Erkek	92	2,40	1,76			
Müzik Performans Kaygısı (Genel)	Kadın	147	3,02	1,36	3,69	237	0,000***
	Erkek	92	2,38	1,23			

**p<.05, **p<.01, ***p<.001*

Öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puanlarının cinsiyete bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan bağımsız gruplar t-testine göre öğrencilerin cinsiyeti, ölçeğin dört alt boyutu (Negatif performans algısı, Somatik kaygı, Kişisel denetim ve Fizyolojik savunmasızlık) ve ölçeğin geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 8). Buna göre;

Kadın ve erkek öğrencilerin, *negatif performans algısı* düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın kadın öğrenciler lehine olduğu bulunmuştur [$t_{(237)}$=3,90 ve p<0.001]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, kadın öğrencilerin ($\overline{X}_{\text{Kadın}}$=2,60) *negatif performans algısı* düzeylerinin, erkek öğrencilerden ($\overline{X}_{\text{Erkek}}$=1,90) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kadın ve erkek öğrencilerin, *somatik kaygı* düzeyleri arasında da anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın yine kadın öğrenciler lehine olduğu bulunmuştur [$t_{(237)}$=4,14 ve p<0.001]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, kadın öğrencilerin ($\overline{X}_{\text{Kadın}}$=3,74) *somatik kaygı* düzeylerinin, erkek öğrencilerden ($\overline{X}_{\text{Erkek}}$=2,77) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kadın ve erkek öğrencilerin, *kişisel denetim* düzeyleri arasında da anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın yine kadın öğrenciler lehine olduğu bulunmuştur [$t_{(237)}$=2,38 ve $p<0.05$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, kadın öğrencilerin ($\overline{X}_{\text{Kadın}}$=3,33) *kişisel denetim* düzeylerinin, erkek öğrencilerden ($\overline{X}_{\text{Erkek}}$=2,76) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kadın ve erkek öğrencilerin, *fizyolojik savunmasızlık* düzeyleri arasında da anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın yine kadın öğrenciler lehine olduğu bulunmuştur [$t_{(237)}$=2,38 ve $p<0.01$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, kadın öğrencilerin ($\overline{X}_{\text{Kadın}}$=3,12) *fizyolojik savunmasızlık* düzeylerinin, erkek öğrencilerden ($\overline{X}_{\text{Erkek}}$=2,40) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Son olarak, kadın ve erkek öğrencilerin, genel müzik performans kaygı düzeyleri arasında da anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın yine kadın öğrenciler lehine olduğu bulunmuştur [$t_{(237)}$=3,69 ve $p<0.001$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, kadın öğrencilerin ($\overline{X}_{\text{Kadın}}$=3,02) genel müzik performans kaygı düzeylerinin, erkek öğrencilerden ($\overline{X}_{\text{Erkek}}$=2,38) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (puanlarının) Yaşa Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Yaş	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe
		n	$\overline{X}$	ss	F	p	
Negatif performans algısı	18-19 (1)	79	2,51	1,48	4,85	0,030*	3 ile 1, 2
	20-21 (2)	84	2,46	1,32			
	22 ve üstü (3)	79	2,04	1,35			
Psikolojik savunmasızlık	18-19 (1)	79	2,40	1,28	4,68	0,031*	3 ile 1, 2
	20-21 (2)	84	2,36	1,08			
	22 ve üstü (3)	79	2,02	1,18			
Somatik kaygı	18-19 (1)	79	3,70	1,75	1,74	0,177	-
	20-21 (2)	84	3,25	1,89			
	22 ve üstü (3)	79	3,22	1,79			
Kişisel denetim	18-19 (1)	79	3,43	1,93	4,84	0,033*	3 ile 1, 2
	20-21 (2)	84	3,17	1,73			1 ile 2
	22 ve üstü (3)	79	2,75	1,81			
Fizyolojik savunmasızlık	18-19 (1)	79	2,99	1,99	0,62	0,538	-
	20-21 (2)	84	2,90	1,99			
	22 ve üstü (3)	79	2,66	1,81			
Müzik Performans Kaygısı (Genel)	18-19 (1)	79	3,02	1,41	4,57	0,037*	3 ile 1, 2
	20-21 (2)	84	2,81	1,24			1 ile 2
	22 ve üstü (3)	79	2,53	1,37			

**p<.05*

Öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puanlarının yaşa bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan tek yönlü varyans analizine (one-way ANOVA) göre öğrencilerin yaşı, ölçeğin üç alt boyutu (Negatif performans algısı, Psikolojik savunmasızlık ve Kişisel denetim) ve geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 9). Buna göre;

Araştırmaya katılan öğrencilerin, *negatif performans algısının* yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$F_{(2;\ 239)}$=4,51 ve p<0.05]. ANOVA sonrası yapılan post-hoc Scheffe testine göre; 22 yaş ve üstü gruptaki öğrencilerinin ($\overline{X}_{22\text{ ve üstü}}$=2,04), *negatif performans algısı* düzeyleri, diğer öğrencilerden ($\overline{X}_{18\text{-}19}$=2,51; $\overline{X}_{20\text{-}21}$=2,46) daha düşüktür.

Araştırmaya katılan öğrencilerin, *psikolojik savunmasızlık* düzeylerinin de yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$F_{(2;\ 239)}$=4,68 ve p<0.05]. Post-hoc Scheffe

testine göre; 22 yaş ve üstü gruptaki öğrencilerinin ($\overline{X}_{22 \text{ ve üstü}}$=2,02), *psikolojik savunmasızlık* düzeyleri, diğer öğrencilerden ($\overline{X}_{18\text{-}19}$=2,40; $\overline{X}_{20\text{-}21}$=2,36) daha düşüktür.

Öğrencilerin, *kişisel denetim* düzeylerinin de yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$F_{(2;\ 239)}$=4,84 ve p<0.05]. Post-hoc Scheffe testine göre; a) 22 yaş ve üstü gruptaki öğrencilerinin ($\overline{X}_{22 \text{ ve üstü}}$=2,75), *kişisel denetim* düzeyleri, diğer öğrencilerden ($\overline{X}_{18\text{-}19}$=3,43; $\overline{X}_{20\text{-}21}$=3,17) daha düşüktür. b) 20-21 yaş öğrencilerinin *kişisel denetim* düzeyleri ise 18-19 yaş grubundaki öğrencilerden daha düşüktür.

Son olarak, öğrencilerin, genel müzik performansı kaygı düzeylerinin de yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$F_{(2;\ 239)}$=4,57 ve p<0.05]. Post-hoc Scheffe testine göre; a) 22 yaş ve üstü gruptaki öğrencilerinin ($\overline{X}_{22 \text{ ve üstü}}$=2,53), genel müzik performansı kaygı düzeyleri, diğer öğrencilerden ($\overline{X}_{18\text{-}19}$=3,02; $\overline{X}_{20\text{-}21}$=2,81) daha düşüktür. b) 20-21 yaş öğrencilerinin genel müzik performansı kaygı düzeyleri ise 18-19 yaş grubundaki öğrencilerden daha düşüktür.

Tablo 10. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (puanlarının) Sınıfa Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Sınıf	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe
		n	$\overline{X}$	ss	F	p	
Negatif performans algısı	Lisans 1	81	2,43	1,49	0,37	0,776	-
	Lisans 2	48	2,20	1,24			
	Lisans 3	46	2,43	1,38			
	Lisans 4	67	2,28	1,40			
Psikolojik savunmasızlık	Lisans 1	81	2,35	1,35	0,41	0,746	-
	Lisans 2	48	2,19	1,06			
	Lisans 3	46	2,13	1,11			
	Lisans 4	67	2,23	1,13			
Somatik kaygı	Lisans 1	81	3,43	1,82	0,92	0,435	-
	Lisans 2	48	3,71	1,79			
	Lisans 3	46	3,13	1,82			
	Lisans 4	67	3,27	1,84			
Kişisel denetim	Lisans 1	81	3,25	1,93	0,53	0,660	-
	Lisans 2	48	3,00	1,74			
	Lisans 3	46	2,87	1,89			
	Lisans 4	67	3,21	1,75			
Fizyolojik savunmasızlık	Lisans 1	81	2,96	1,96	0,15	0,932	-
	Lisans 2	48	2,81	1,89			
	Lisans 3	46	2,83	1,97			
	Lisans 4	67	2,76	1,94			
Müzik Performans Kaygısı (Genel)	Lisans 1	81	2,88	1,42	0,26	0,853	-
	Lisans 2	48	2,78	1,18			
	Lisans 3	46	2,68	1,34			
	Lisans 4	67	2,75	1,39			

**p<.05*

Öğrencilerin sınıflarına bağlı olarak müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 10). Başka bir deyişle, farklı sınıflardaki öğrencilerin müzik performans kaygı düzeyleri birbirine çok yakındır/benzerdir.

Tablo 11. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (puanlarının) Annenin Eğitim Düzeyine Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Annenin eğitim d.	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe
		n	$\overline{X}$	ss	F	p	
Negatif performans algısı	İlköğretim (1)	91	2,16	1,28	2,31	0,101	-
	Ortaöğretim (2)	83	2,30	1,41			
	Yüksek öğretim (3)	68	2,63	1,49			
Psikolojik savunmasızlık	İlköğretim (1)	91	2,10	1,14	1,90	0,152	-
	Ortaöğretim (2)	83	2,23	1,15			
	Yüksek öğretim (3)	68	2,47	1,29			
Somatik kaygı	İlköğretim (1)	91	3,20	1,68	1,11	0,331	-
	Ortaöğretim (2)	83	3,39	1,92			
	Yüksek öğretim (3)	68	3,63	1,86			
Kişisel denetim	İlköğretim (1)	91	2,86	1,82	1,46	0,235	-
	Ortaöğretim (2)	83	3,27	1,81			
	Yüksek öğretim (3)	68	3,28	1,87			
Fizyolojik savunmasızlık	İlköğretim (1)	91	2,69	1,87	1,06	0,347	-
	Ortaöğretim (2)	83	2,80	1,98			
	Yüksek öğretim (3)	68	3,13	1,95			
Müzik Performans Kaygısı (Genel)	İlköğretim (1)	91	2,60	1,27	1,98	0,140	-
	Ortaöğretim (2)	83	2,80	1,38			
	Yüksek öğretim (3)	68	3,03	1,38			

$p<.05$

Öğrencilerin, annelerinin eğitim duruma bağlı olarak da müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 11). Başka bir deyişle, annesi farklı eğitim düzeylerine sahip öğrencilerin müzik performans kaygı düzeyleri birbirine çok yakındır/benzerdir.

Tablo 12. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (puanlarının) Babanın Eğitim Düzeyine Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Babanın eğitim d.	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe
		n	$\overline{X}$	ss	F	p	
Negatif performans algısı	İlköğretim (1)	75	2,40	1,26	0,72	0,489	-
	Ortaöğretim (2)	85	2,20	1,54			
	Yüksek öğretim (3)	82	2,44	1,36			
Psikolojik savunmasızlık	İlköğretim (1)	75	2,24	1,10	0,11	0,899	-
	Ortaöğretim (2)	85	2,20	1,25			
	Yüksek öğretim (3)	82	2,29	1,22			
Somatik kaygı	İlköğretim (1)	75	3,75	1,82	3,24	0,041	-
	Ortaöğretim (2)	85	3,02	1,81			
	Yüksek öğretim (3)	82	3,43	1,78			
Kişisel denetim	İlköğretim (1)	75	3,36	1,81	1,12	0,329	-
	Ortaöğretim (2)	85	2,93	1,80			
	Yüksek öğretim (3)	82	3,09	1,89			
Fizyolojik savunmasızlık	İlköğretim (1)	75	3,07	1,87	1,32	0,269	-
	Ortaöğretim (2)	85	2,59	1,89			
	Yüksek öğretim (3)	82	2,93	2,02			
Müzik Performans Kaygısı (Genel)	İlköğretim (1)	75	2,96	1,29	1,61	0,201	-
	Ortaöğretim (2)	85	2,59	1,42			
	Yüksek öğretim (3)	82	2,83	1,31			

$p<.05$

Öğrencilerin, babalarının eğitim duruma bağlı olarak da müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 12). Başka bir deyişle, babası farklı eğitim düzeylerine sahip öğrencilerin müzik performans kaygı düzeyleri birbirine çok yakındır/benzerdir.

Tablo 13. Öğrencilerin Müzik. Performans Kaygı Düzeylerinin (puanlarının) Annenin Çalışma Durumuna Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Annenin çalışma dur.	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe
		n	$\overline{X}$	ss	F	p	
Negatif performans algısı	Ev hanımı (1)	116	2,17	1,32	3,78	0,024*	3 ile 1, 2
	Emekli (2)	31	2,23	1,56			
	Çalışıyor (3)	95	2,64	1,39			
Psikolojik savunmasızlık	Ev hanımı (1)	116	2,16	1,15	0,57	0,565	-
	Emekli (2)	31	2,31	1,28			
	Çalışıyor (3)	95	2,33	1,21			
Somatik kaygı	Ev hanımı (1)	116	3,22	1,80	1,45	0,236	-
	Emekli (2)	31	3,23	1,78			
	Çalışıyor (3)	95	3,63	1,84			
Kişisel denetim	Ev hanımı (1)	116	2,85	1,87	3,13	0,046*	3 ile 1, 2
	Emekli (2)	31	2,78	1,96			
	Çalışıyor (3)	95	3,46	1,71			
Fizyolojik savunmasızlık	Ev hanımı (1)	116	2,69	1,91	2,09	0,126	-
	Emekli (2)	31	2,52	2,05			
	Çalışıyor (3)	95	3,16	1,89			
Müzik Performans Kaygısı (Genel)	Ev hanımı (1)	116	2,63	1,34	3,10	0,047*	3 ile 1, 2
	Emekli (2)	31	2,60	1,44			
	Çalışıyor (3)	95	3,04	1,30			

**p<.05*

Öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puanlarının annenin çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan tek yönlü varyans analizine (one-way ANOVA) göre annenin çalışma durumu, ölçeğin iki alt boyutu (Negatif performans algısı ve Kişisel denetim) ve geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 13). Buna göre;

Araştırmaya katılan öğrencilerin, *negatif performans algısının* annenin çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$F_{(2;\ 239)}$=3,75 ve p<0.05]. ANOVA sonrası yapılan post-hoc Scheffe testine göre; annesi çalışan öğrencilerin ($\overline{X}_{\text{Çalışıyor}}$=2,64), *negatif performans algısı* düzeyleri, diğer öğrencilerden ($\overline{X}_{\text{Ev hanımı}}$=2,17; $\overline{X}_{\text{Emekli}}$=2,23) daha yüksektir.

Öğrencilerin, *kişisel denetim* düzeylerinin de annenin çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$F_{(2;\ 239)}$=3,13 ve p<0.05]. Post-hoc Scheffe testine göre; annesi çalışan öğrencilerin ($\overline{X}_{\text{Çalışıyor}}$=3,46), *kişisel denetim* düzeyleri, diğer öğrencilerden ($\overline{X}_{\text{Ev hanımı}}$=2,85; $\overline{X}_{\text{Emekli}}$=2,78) daha yüksektir.

Son olarak, öğrencilerin, genel müzik performansı kaygı düzeylerinin de annenin çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$F_{(2;\ 239)}$=3,10 ve p<0.05]. Post-hoc Scheffe testine göre; annesi çalışan öğrencilerin ($\overline{X}_{\text{Çalışıyor}}$=3,04), genel müzik performansı kaygı düzeyleri, diğer öğrencilerden ($\overline{X}_{\text{Ev hanımı}}$=2,63; $\overline{X}_{\text{Emekli}}$=2,60) daha yüksektir.

Tablo 14. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (puanlarının) Babanın Çalışma Durumuna Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Babanın çalışma durumu	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis			M-W
		n	Sıra Ort.	X²	sd	p	
Negatif performans algısı	Çalışmıyor (1)	15	170,73	20,91	2	0,000***	1 ile 2, 3
	Emekli (2)	90	97,59				2 ile 3
	Çalışıyor (3)	137	131,82				
Psikolojik savunmasızlık	Çalışmıyor (1)	15	140,47	3,25	2	0,197	-
	Emekli (2)	90	112,00				
	Çalışıyor (3)	137	125,66				
Somatik kaygı	Çalışmıyor (1)	15	170,90	13,49	2	0,001**	1 ile 2, 3
	Emekli (2)	90	95,18				2 ile 3
	Çalışıyor (3)	137	130,81				
Kişisel denetim	Çalışmıyor (1)	15	141,67	9,46	2	0,009**	2 ile 1, 3
	Emekli (2)	90	94,06				
	Çalışıyor (3)	137	140,75				
Fizyolojik savunmasızlık	Çalışmıyor (1)	15	174,47	15,77	2	0,000***	1 ile 2, 3
	Emekli (2)	90	91,09				2 ile 3
	Çalışıyor (3)	137	130,20				
Müzik Performans Kaygısı (Genel)	Çalışmıyor (1)	15	177,43	17,80	2	0,000***	1 ile 2, 3
	Emekli (2)	90	91,53				2 ile 3
	Çalışıyor (3)	137	130,91				

***p<.01, ***p<.001*

Öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puanlarının babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre babanın çalışma durumu, ölçeğin dört alt boyutu (Negatif performans algısı, Somatik kaygı, Kişisel denetim ve Fizyolojik savunmasızlık) ve ölçeğin geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 14). Buna göre;

Öğrencilerin, *negatif performans algısı* düzeylerinin, babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(2)}$=20,91; p<0.01]. Hangi gruplar arasında öğrencilerin *negatif performans algısı* düzeylerinin (puanlarının) farklı

olduğunu araştırmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney testine göre; a) babası çalışmayan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{Çalışmıyor}$=170,73) *negatif performans algısı* düzeyi babası emekli olan (Sıra Ortalaması $_{Emekli}$=97,59) ve babası çalışan (Sıra Ortalaması $_{Çalışıyor}$=131,82) öğrencilerden daha yüksektir. b) Babası çalışan öğrencilerin *negatif performans algısı* düzeyi, babası emekli olan öğrencilerden daha yüksektir.

Öğrencilerin, *somatik kaygı* düzeylerinin de babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(2)}$=13,49; p<0.05]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; a) babası çalışmayan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{Çalışmıyor}$=170,90) *somatik kaygı* düzeyi babası emekli olan (Sıra Ortalaması $_{Emekli}$=95,18) ve babası çalışan (Sıra Ortalaması $_{Çalışıyor}$=130,81) öğrencilerden daha yüksektir. b) Babası çalışan öğrencilerin *somatik kaygı* düzeyi, babası emekli olan öğrencilerden daha yüksektir.

Öğrencilerin, *kişisel denetim* düzeylerinin de babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(2)}$=9,46; p<0.05]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; babası çalışan (Sıra Ortalaması $_{Çalışıyor}$=140,75) ve çalışmayan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{Çalışmıyor}$=141,67) *kişisel denetim* düzeyi babası emekli olan (Sıra Ortalaması $_{Emekli}$=94,06) öğrencilerden daha yüksektir.

Öğrencilerin, *fizyolojik savunmasızlık* düzeylerinin de babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(2)}$=15,77; p<0.05]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; a) babası çalışmayan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{Çalışmıyor}$=174,47) *fizyolojik savunmasızlık* düzeyi babası emekli olan (Sıra Ortalaması $_{Emekli}$=91,09) ve babası çalışan (Sıra Ortalaması $_{Çalışıyor}$=130,20) öğrencilerden daha yüksektir. b) Babası çalışan öğrencilerin *fizyolojik savunmasızlık* düzeyi, babası emekli olan öğrencilerden daha yüksektir.

Son olarak, öğrencilerin, genel müzik performans kaygı düzeylerinin de babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(2)}$=17,80; p<0.05]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; a) babası çalışmayan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{Çalışmıyor}$=177,43) genel müzik performans kaygı düzeyi babası emekli olan (Sıra Ortalaması $_{Emekli}$=91,53) ve babası çalışan (Sıra Ortalaması $_{Çalışıyor}$=130,91) öğrencilerden daha yüksektir. b) Babası çalışan öğrencilerin genel müzik performans kaygı düzeyi, babası emekli olan öğrencilerden daha yüksektir.

Tablo 15. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (puanlarının) Kardeş Sayısına Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Kardeş sayısı	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe
		n	$\overline{X}$	ss	F	p	
Negatif performans algısı	Kardeş yok (1)	41	2,58	1,51	0,82	0,487	-
	Bir kardeş (2)	121	2,25	1,35			
	İki kardeş (3)	48	2,24	1,37			
	3 ≥ kardeş (4)	32	2,52	1,46			
Psikolojik savunmasızlık	Kardeş yok (1)	41	2,37	1,25	0,17	0,916	-
	Bir kardeş (2)	121	2,22	1,22			
	İki kardeş (3)	48	2,21	1,10			
	3 ≥ kardeş (4)	32	2,24	1,18			
Somatik kaygı	Kardeş yok (1)	41	3,66	1,68	1,35	0,259	-
	Bir kardeş (2)	121	3,33	1,80			
	İki kardeş (3)	48	3,04	1,94			
	3 ≥ kardeş (4)	32	3,75	1,85			
Kişisel denetim	Kardeş yok (1)	41	3,39	1,83	0,68	0,566	-
	Bir kardeş (2)	121	2,99	1,78			
	İki kardeş (3)	48	3,04	1,96			
	3 ≥ kardeş (4)	32	3,34	1,89			
Fizyolojik savunmasızlık	Kardeş yok (1)	41	3,22	2,02	1,86	0,137	-
	Bir kardeş (2)	121	2,69	1,95			
	İki kardeş (3)	48	2,60	1,82			
	3 ≥ kardeş (4)	32	3,38	1,81			
Müzik Performans Kaygısı (Genel)	Kardeş yok (1)	41	3,04	1,41	1,30	0,276	-
	Bir kardeş (2)	121	2,70	1,33			
	İki kardeş (3)	48	2,63	1,33			
	3 ≥ kardeş (4)	32	3,05	1,33			

**p<.05*

Öğrencilerin, kardeş sayısına bağlı olarak da müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 15). Başka bir deyişle, farklı kardeş sayısına sahip öğrencilerin müzik performans kaygı düzeyleri birbirine çok yakındır/benzerdir.

Tablo 16. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin (puanlarının) Gelir Durumuna Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Gelir durumu	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis			M-W
		n	Sıra Ort.	X²	sd	p	
Negatif performans algısı	Kötü (1)	11	97,36	1,37	2	0,504	-
	Orta (2)	144	122,76				
	İyi ve çok iyi (3)	87	122,47				
Psikolojik savunmasızlık	Kötü (1)	11	128,23	0,69	2	0,708	-
	Orta (2)	144	118,45				
	İyi ve çok iyi (3)	87	125,70				
Somatik kaygı	Kötü (1)	11	123,18	0,05	2	0,974	-
	Orta (2)	144	120,66				
	İyi ve çok iyi (3)	87	122,68				
Kişisel denetim	Kötü (1)	11	94,59	4,27	2	0,118	-
	Orta (2)	144	128,40				
	İyi ve çok iyi (3)	87	113,49				
Fizyolojik savunmasızlık	Kötü (1)	11	117,73	3,16	2	0,207	-
	Orta (2)	144	127,93				
	İyi ve çok iyi (3)	87	111,33				
Müzik Performans Kaygısı (Genel)	Kötü (1)	11	113,73	0,69	2	0,707	-
	Orta (2)	144	124,53				
	İyi ve çok iyi (3)	87	117,47				

**p<.05*

Öğrencilerin, gelir düzeyine bağlı olarak da müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05) (Tablo 16). Başka bir deyişle, farklı gelir düzeyine sahip öğrencilerin müzik performans kaygı düzeyleri birbirine çok yakındır/benzerdir.

4.2. Öğrencilerin Öz-yeterlik Algı Düzeylerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu alt bölümünde, öğrencilerin çalgı performans öz-yeterlik algı düzeyleri önce genel daha sonra ise bazı demografik özelliklerine bağlı olarak incelenmiştir.

Tablo 17. Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerine İlişkin Betimsel Sonuçlar

	$\overline{X}$	ss
Kendini yeterli görme	3,20	0,74
Kendini yetersiz görme	2,34	0,82
Psikolojik göstergeler	2,90	0,81
Performans öz-yeterlik inancı (Genel)	3,29	0,60

Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin öz-yeterlik algı düzeylerini belirlemek üzere Girgin (2015) tarafından

geliştirilen Çalgı Performansı Öz-yeterlik İnanç Ölçeği kullanılmıştır. Üç boyutlu, 5'li likert tipi bir kendini değerlendirme aracı olan ölçeğin alt boyutlarından öğrencilerin aldıkları ortalama puan ve standart sapma değerleri Tablo 17'de sunulmuştur. Öğrencilerin öz-yeterlik algı düzeylerini gösterir alt boyut puanlarının karşılaştırılabilmesi için toplam puanlar yerine ortalama puanlar kullanılmıştır. Ölçeğin ilk boyutu bireyin kendini olumlu, sonraki iki boyutu ise olumsuz değerlendirmesi şeklindedir. Bir boyuttan veya ölçeğin genelinden alınabilecek ortalama puan 1 (Kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (Kesinlikle katılıyorum) arasında değişebilmektedir. Alınan ortalama puanın yüksekliği o boyuta ve genele ilişkin öğrencilerin öz-yeterlik algı düzeyine ilişkin olumlu algıyı, düşük ortalama puan ise olumsuz algıyı ifade etmektedir.

Tablo 19'dan görüleceği üzere, öğrencilerin *kendilerini yetersiz görme* düzeyleri en düşük ortalama puanı (2,34±0,82) almıştır. Onu sırasıyla, *psikolojik göstergeler* (2,90±0,81) ve *kendini yeterli görme* (3,20±0,74) takip etmektedir. Boyutlara ilişkin öğrencilerin algılarının daha çok olumlu olduğu anlaşılmaktadır. Son olarak, öğrencilerin genel çalgı performansı öz-yeterlik algılarında da çok yüksek olmasa da olumlu olduğu söylenebilir (3,29±0,60).

Öğrencilerin, araştırma soruları sırasına göre öz-yeterlik algı düzeylerine yönelik yapılan analizler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 18. Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (puanlarının) Öğrenim Gördükleri Programa Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Program	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe
		n	$\overline{X}$	ss	F	p	
Kendini yeterli görme	Eğitim F. (1)	121	3,26	0,69	1,65	0,194	-
	Güzel S. F. (2)	56	3,04	0,72			
	Konservatuar (3)	65	3,22	0,84			
Kendini yetersiz görme	Eğitim F. (1)	121	2,39	0,85	0,49	0,615	-
	Güzel S. F. (2)	56	2,31	0,80			
	Konservatuar (3)	65	2,27	0,76			
Psikolojik göstergeler	Eğitim F. (1)	121	2,98	0,89	1,30	0,273	-
	Güzel S. F. (2)	56	2,80	0,68			
	Konservatuar (3)	65	2,83	0,74			
Performans Özyeterlik İnancı (Genel)	Eğitim F. (1)	121	3,29	0,58	0,33	0,717	-
	Güzel S. F. (2)	56	3,25	0,58			
	Konservatuar (3)	65	3,33	0,64			

**p<.05*

Öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin (puanlarının) öğrenim gördükleri programa bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur ($p>0.05$) (Tablo 18). Başka bir deyişle, farklı programlarda öğrenim gören öğrencilerin öz-yeterlik algı düzeyleri benzerdir.

Tablo 19. Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (puanlarının) Çalgılarına Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Ana çalgı	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis			M-W
		n	Sıra Ort.	X^2	sd	p	
Kendini yeterli görme	Yaylı (1)	67	110,93	6,81	6	0,338	-
	Telli (2)	44	115,60				
	Tuşlu (3)	39	120,85				
	Vurmalı (4)	3	101,17				
	Üflemeli (5)	32	120,58				
	Ses eğitimi (6)	53	142,30				
	Diğer (7)	4	116,75				
Kendini yetersiz görme	Yaylı (1)	67	145,76	16,31	6	0,012*	4 ile diğerleri
	Telli (2)	44	119,67				6 ile 1
	Tuşlu (3)	39	122,64				
	Vurmalı (4)	3	56,00				
	Üflemeli (5)	32	114,69				
	Ses eğitimi (6)	53	99,64				
	Diğer (7)	4	117,38				
Psikolojik göstergeler	Yaylı (1)	67	141,30	17,13	6	0,009**	4 ile 1, 3, 5, 6
	Telli (2)	44	92,09				
	Tuşlu (3)	39	136,54				1 ile 2
	Vurmalı (4)	3	75,33				
	Üflemeli (5)	32	119,11				
	Ses eğitimi (6)	53	115,48				
	Diğer (7)	4	100,25				
Performans Özyeterlik İnancı (Genel)	Yaylı (1)	67	98,50	15,17	6	0,019*	1 ile 4, 6
	Telli (2)	44	128,18				
	Tuşlu (3)	39	113,87				
	Vurmalı (4)	3	155,17				
	Üflemeli (5)	32	126,58				
	Ses eğitimi (6)	53	145,42				
	Diğer (7)	4	124,88				

**p<.05, **p<.01*

Öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin çaldıkları ana çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre öğrencilerin ana çalgıları, ölçeğin iki alt boyutu (Kendini yetersiz görme ve Psikolojik göstergeler) ve ölçeğin geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 19). Buna göre;

Öğrencilerin, *kendini yetersiz görme* düzeylerinin, çaldıkları çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(6)}$=16,31; p<0.05]. Hangi gruplar arasında öğrencilerin *kendini yetersiz görme* düzeylerinin (puanlarının) farklı olduğunu araştırmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney testine göre; a) vurmalı çalgı çalan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{\text{Vurmalı}}$=56,00) *kendini yetersiz görme* düzeyi diğer tüm öğrencilerden daha düşüktür (Sıra Ortalaması $_{\text{Yaylı}}$=145,76; Sıra Ortalaması $_{\text{Telli}}$=119,67; Sıra Ortalaması $_{\text{Tuşlu}}$=122,64; Sıra Ortalaması $_{\text{Üflemeli}}$=114,69; Sıra Ortalaması $_{\text{Ses eğitimi}}$=99,64; Sıra

Ortalaması $_{\text{Diğer}}$=117,38). b) ses eğitimi alan öğrencilerin *kendini yetersiz görme* düzeyi ise yaylı çalgı çalan öğrencilerden daha düşüktür.

Öğrencilerin, *psikolojik göstergeler* düzeylerinin de çaldıkları çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(6)}$=17,13; p<0.01]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; a) vurmalı çalgı çalan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{\text{Vurmalı}}$=75,33) *psikolojik göstergeler* düzeyi, yaylı (Sıra Ortalaması $_{\text{Yaylı}}$=141,30), tuşlu (Sıra Ortalaması $_{\text{Tuşlu}}$=136,54), üflemeli çalgı çalan (Sıra Ortalaması $_{\text{Üflemeli}}$=119,11) ve ses eğitimi alan (Sıra Ortalaması $_{\text{Ses eğitimi}}$=115,48) öğrencilerden daha düşüktür b) telli çalgı çalan öğrencilerin *psikolojik göstergeler* düzeyi ise yaylı çalgı çalan öğrencilerden daha düşüktür.

Son olarak, öğrencilerin, genel öz-yeterlik algı düzeylerinin de çaldıkları çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(6)}$=15,17; p<0.05]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; vurmalı çalgı çalan (Sıra Ortalaması $_{\text{Vurmalı}}$=155,17) ve ses eğitimi alan (Sıra Ortalaması $_{\text{Ses eğitimi}}$=145,42) öğrencilerin genel çalgı performansı öz-yeterlik inanç düzeyleri yaylı çalgı çalan (Sıra Ortalaması $_{\text{Yaylı}}$=98,50) öğrencilerden daha yüksektir.

Tablo 20. Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (puanlarının) Son Performans Sınav Notuna Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Son çalgı perf. notu	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis			M-W
		n	Sıra Ort.	X²	sd	p	
Kendini yeterli görme	70 < (1)	16	73,91	31,23	3	0,000***	1 ile 3, 4
	70-80 (2)	43	94,15				2, 3 ile 4
	80-90 (3)	68	107,81				
	90-100 (4)	115	146,44				
Kendini yetersiz görme	70 < (1)	16	191,59	26,04	3	0,000***	1 ile 2, 3, 4
	70-80 (2)	43	131,15				2, 3 ile 4
	80-90 (3)	68	130,09				
	90-100 (4)	115	103,06				
Psikolojik göstergeler	70 < (1)	16	174,75	8,56	3	0,036*	1 ile 2, 3, 4
	70-80 (2)	43	115,48				
	80-90 (3)	68	118,35				
	90-100 (4)	115	113,69				
Performans Özyeterlik İnancı (Genel)	70 < (1)	16	55,00	31,40	3	0,000***	1 ile 2, 3, 4
	70-80 (2)	43	107,88				2, 3 ile 4
	80-90 (3)	68	106,94				
	90-100 (4)	115	144,45				

**p<.05, ***p<.001*

Öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin son çalgı performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre öğrencilerin performans notu, ölçeğin tüm alt boyutları (Kendini yeterli görme, Kendini yetersiz görme ve Psikolojik göstergeler) ve ölçeğin geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 20). Buna göre;

Öğrencilerin, *kendini yeterli görme* düzeylerinin, son performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(3)}$=31,23; p<0.001]. Hangi gruplar arasında öğrencilerin *kendini yeterli görme* düzeylerinin (puanlarının) farklı olduğunu araştırmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney testine göre; a) son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{70<}$=75,91) *kendini yeterli görme* düzeyi, performans notu 80-90 (Sıra Ortalaması $_{80\text{-}90}$=107,81) ve performans notu 90-100 olan (Sıra Ortalaması $_{90\text{-}100}$=146,44) öğrencilerden daha düşüktür b) performans notu 90-100 olan öğrencilerin *kendini yeterli görme* düzeyleri ise notu 70-80 (Sıra Ortalaması $_{70\text{-}80}$=94,15) ve 80-90 olan öğrencilerden daha yüksektir.

Öğrencilerin, *kendini yetersiz görme* düzeylerinin de son performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(3)}$=26,04; p<0.001]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; a) son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{70<}$=191,59) *kendini yetersiz görme* düzeyi diğer tüm öğrencilerden daha yüksektir (Sıra Ortalaması $_{70\text{-}80}$=131,15; Sıra Ortalaması $_{80\text{-}90}$=130,09; Sıra Ortalaması $_{90\text{-}100}$=103,06) b) performans notu 70-80 ve 80-90 olan öğrencilerin *kendini yetersiz görme* düzeyi notu 90-100 olan öğrencilerden daha yüksektir.

Öğrencilerin, *psikolojik göstergeler* düzeylerinin de son performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(3)}$=8,56; p<0.05]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{70<}$=174,75) *psikolojik göstergeler* düzeyi diğer tüm öğrencilerden daha yüksektir (Sıra Ortalaması $_{70\text{-}80}$=115,48; Sıra Ortalaması $_{80\text{-}90}$=118,35; Sıra Ortalaması $_{90\text{-}100}$=113,69).

Son olarak, öğrencilerin, genel öz-yeterlik algı düzeylerinin de son performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(3)}$=31,40; p<0.001]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; a) son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin

(Sıra Ortalaması $_{70 <}$=55,00) genel öz-yeterlik algı düzeyi diğer tüm öğrencilerden daha düşüktür (Sıra Ortalaması $_{70\text{-}80}$=107,88; Sıra Ortalaması $_{80\text{-}90}$=106,94; Sıra Ortalaması $_{90\text{-}100}$=144,45) b) performans notu 70-80 ve 80-90 olan öğrencilerin genel öz-yeterlik algı düzeyi notu 90-100 olan öğrencilerden daha düşüktür.

Tablo 21. Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (puanlarının) Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Mezunun olunan lise	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis			M-W
		n	Sıra Ort.	X²	sd	p	
Kendini yeterli görme	Güzel S.L. (1)	144	122,61	1,45	2	0,484	-
	Konservatuar (2)	20	136,15				
	Diğer liseler (3)	78	115,70				
Kendini yetersiz görme	Güzel S.L. (1)	144	123,73	0,78	2	0,679	-
	Konservatuar (2)	20	127,18				
	Diğer liseler (3)	78	115,94				
Psikolojik göstergeler	Güzel S.L. (1)	144	132,44	10,49	2	0,005**	1, 2 ile 3
	Konservatuar (2)	20	128,90				
	Diğer liseler (3)	78	95,69				
Performans Özyeterlik İnancı (Genel)	Güzel S.L. (1)	144	117,83	0,99	2	0,610	-
	Konservatuar (2)	20	128,43				
	Diğer liseler (3)	78	126,49				

***p<.01*

Öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin mezun oldukları liseye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre öğrencilerin mezun oldukları lise, ölçeğin sadece bir alt boyutu (Psikolojik göstergeler) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 21). Buna göre;

Öğrencilerin, *psikolojik göstergeler* düzeylerinin, mezun oldukları liseye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [X^2 $_{(2)}$=10,49; p<0.01]. Hangi gruplar arasında öğrencilerin *psikolojik göstergeler* düzeylerinin (puanlarının) farklı olduğunu araştırmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney testine göre; Güzel Sanatlar Lisesi (Sıra Ortalaması $_{GSL}$=132,44) ve Konservatuardan mezun öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{Konservatuar}$=128,90) *psikolojik göstergeler* düzeyi, diğer liselerden mezun olan öğrencilerden (Sıra Ortalaması $_{Diğer\ liseler}$=95,69) daha yüksektir.

Tablo 22. Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (puanlarının) Ailede Müzikle İlgilenen Birinin Olmasına Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Ailede müzikle ilg.	Betimsel İst.			t-test		
		n	$\overline{X}$	ss	t	sd	p
Kendini yeterli görme	Var	98	3,18	0,68	-0,40	240	0,691
	Yok	144	3,22	0,78			
Kendini yetersiz görme	Var	98	2,40	0,84	1,02	240	0,311
	Yok	144	2,30	0,80			
Psikolojik göstergeler	Var	98	2,93	0,85	0,51	240	0,613
	Yok	144	2,88	0,78			
Performans Özyeterlik İnancı (Genel)	Var	98	3,25	0,57	-0,77	240	0,444
	Yok	144	3,31	0,61			

**p<.05*

Ailesinde müzikle ilgilenen birisi olan ve olmayan öğrencilerin öz-yeterlik algı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05) (Tablo 22). Başka bir deyişle, ailesinde müzikle ilgilenen birisi olan ve olmayan öğrencilerin çalgı performansı öz-yeterlik inanç düzeyleri birbirine çok yakındır/benzerdir.

Tablo 23. Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (puanlarının) Cinsiyete Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Cinsiyet	Betimsel İst.			t-test		
		n	$\overline{X}$	ss	t	sd	p
Kendini yeterli görme	Kadın	147	3,16	0,73	0,80	237	0,426
	Erkek	92	3,24	0,76			
Kendini yetersiz görme	Kadın	147	2,39	0,87	1,40	237	0,163
	Erkek	92	2,24	0,72			
Psikolojik göstergeler	Kadın	147	3,05	0,79	3,77	237	0,000***
	Erkek	92	2,65	0,77			
Performans Özyeterlik İnancı (Genel)	Kadın	147	3,22	0,61	2,22	237	0,027*
	Erkek	92	3,40	0,57			

**p<.05, ***p<.001*

Öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin cinsiyete bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan bağımsız gruplar t-testine göre öğrencilerin cinsiyeti, ölçeğin bir alt boyutu (Psikolojik göstergeler) ve ölçeğin geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 23). Buna göre;

Kadın ve erkek öğrencilerin, *psikolojik göstergeler* düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın kadın öğrenciler lehine olduğu bulunmuştur [$t_{(237)}$=3,77 ve p<0.001].

Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, kadın öğrencilerin ($\overline{X}_{\text{Kadın}}$=305) *psikolojik göstergeler* düzeylerinin, erkek öğrencilerden ($\overline{X}_{\text{Erkek}}$=2,65) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kadın ve erkek öğrencilerin, genel öz-yeterlik algı düzeyleri arasında da anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın erkek öğrenciler lehine olduğu bulunmuştur [$t_{(237)}$=2,22 ve p<0.05]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, erkek öğrencilerin ($\overline{X}_{\text{Erkek}}$=3,40) genel çalgı performansı öz-yeterlik inanç düzeylerinin, kadın öğrencilerden ($\overline{X}_{\text{Kadın}}$=3,22) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 24. Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (puanlarının) Yaşa Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Yaş	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe
		n	$\overline{X}$	ss	F	p	
Kendini yeterli görme	18-19 (1)	79	3,09	0,69	2,08	0,128	-
	20-21 (2)	84	3,32	0,74			
	22 ve üstü (3)	79	3,18	0,78			
Kendini yetersiz görme	18-19 (1)	79	2,41	0,85	1,71	0,183	-
	20-21 (2)	84	2,21	0,83			
	22 ve üstü (3)	79	2,41	0,76			
Psikolojik göstergeler	18-19 (1)	79	3,03	0,81	3,28	0,039*	1 ile 3
	20-21 (2)	84	2,96	0,83			
	22 ve üstü (3)	79	2,72	0,76			
Performans Özyeterlik İnancı (Genel)	18-19 (1)	79	3,18	0,58	2,05	0,132	-
	20-21 (2)	84	3,37	0,59			
	22 ve üstü (3)	79	3,31	0,60			

**p<.05*

Öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin yaşa bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan tek yönlü varyans analizine (one-way ANOVA) göre öğrencilerin yaşı, ölçeğin sadece bir alt boyutu (Psikolojik göstergeler) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 24). Buna göre;

Araştırmaya katılan öğrencilerin, *psikolojik göstergeler* düzeyinin yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$F_{(2;\ 239)}$=3,28 ve p<0.05]. ANOVA sonrası yapılan post-hoc Scheffe testine göre; 18-19 yaş grubu öğrencilerin ($\overline{X}_{\text{18-19}}$=3,03) *psikolojik göstergeler* düzeyi, 22 yaş ve üstü gruptaki öğrencilerden ($\overline{X}_{\text{22 ve üstü}}$=2,72) daha yüksektir.

Tablo 25. Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (puanlarının) Sınıfa göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Sınıf	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe
		n	$\overline{X}$	ss	F	p	
Kendini yeterli görme	Lisans 1	81	3,14	0,74	1,01	0,388	-
	Lisans 2	48	3,10	0,77			
	Lisans 3	46	3,24	0,68			
	Lisans 4	67	3,31	0,77			
Kendini yetersiz görme	Lisans 1	81	2,36	0,81	0,25	0,860	-
	Lisans 2	48	2,34	0,94			
	Lisans 3	46	2,25	0,78			
	Lisans 4	67	2,37	0,76			
Psikolojik göstergeler	Lisans 1	81	2,93	0,82	0,44	0,726	-
	Lisans 2	48	2,89	0,70			
	Lisans 3	46	2,99	0,77			
	Lisans 4	67	2,82	0,89			
Performans Özyeterlik İnancı (Genel)	Lisans 1	81	3,25	0,60	0,55	0,649	-
	Lisans 2	48	3,24	0,64			
	Lisans 3	46	3,31	0,53			
	Lisans 4	67	3,36	0,61			

**p<.05*

Öğrencilerin sınıflarına bağlı olarak öz-yeterlik algı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05) (Tablo 25). Başka bir deyişle, farklı sınıflardaki öğrencilerin çalgı performansı öz-yeterlik inanç düzeyleri birbirine çok yakındır/benzerdir.

Tablo 26. Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (puanlarının) Annenin Eğitim Düzeyine Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Annenin eğitim d.	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe
		n	$\overline{X}$	ss	F	p	
Kendini yeterli görme	İlköğretim (1)	91	3,13	0,75	1,80	0,167	-
	Ortaöğretim (2)	83	3,32	0,75			
	Yüksek öğretim (3)	68	3,14	0,71			
Kendini yetersiz görme	İlköğretim (1)	91	2,32	0,76	2,82	0,061	-
	Ortaöğretim (2)	83	2,21	0,85			
	Yüksek öğretim (3)	68	2,52	0,82			
Psikolojik göstergeler	İlköğretim (1)	91	2,73	0,74	4,00	0,020*	1 ile 3
	Ortaöğretim (2)	83	2,93	0,86			
	Yüksek öğretim (3)	68	3,09	0,79			
Performans Özyeterlik İnancı (Genel)	İlköğretim (1)	91	3,30	0,59	2,35	0,098	-
	Ortaöğretim (2)	83	3,38	0,60			
	Yüksek öğretim (3)	68	3,17	0,59			

**p<.05*

Öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin annenin eğitimine bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan tek yönlü varyans analizine (one-way ANOVA) göre annenin eğitimi, ölçeğin sadece bir alt boyutu (Psikolojik göstergeler) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 26). Buna göre;

Araştırmaya katılan öğrencilerin, *psikolojik göstergeler* düzeyinin annenin eğitimine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$F_{(2;\ 239)}$=4,00 ve p<0.05]. ANOVA sonrası yapılan post-hoc Scheffe testine göre; annesi bir yüksek öğrenim kurumundan mezun olan öğrencilerin ($\overline{X}_{\text{Yüksek öğretim}}$=3,09) *psikolojik göstergeler* düzeyi, annesi ilköğretim mezunu olan öğrencilerden ($\overline{X}_{\text{İlköğretim}}$=2,73) daha yüksektir.

Tablo 27. Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (puanlarının) Babanın Eğitim Düzeyine Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Babanın eğitim d.	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe
		n	$\overline{X}$	ss	F	p	
Kendini yeterli görme	İlköğretim (1)	75	3,10	0,81	1,02	0,361	-
	Ortaöğretim (2)	85	3,26	0,68			
	Yüksek öğretim (3)	82	3,22	0,73			
Kendini yetersiz görme	İlköğretim (1)	75	2,30	0,78	0,27	0,763	-
	Ortaöğretim (2)	85	2,33	0,86			
	Yüksek öğretim (3)	82	2,39	0,80			
Psikolojik göstergeler	İlköğretim (1)	75	2,94	0,76	2,03	0,133	-
	Ortaöğretim (2)	85	2,76	0,89			
	Yüksek öğretim (3)	82	3,01	0,74			
Performans Özyeterlik İnancı (Genel)	İlköğretim (1)	75	3,24	0,59	0,90	0,406	-
	Ortaöğretim (2)	85	3,36	0,59			
	Yüksek öğretim (3)	82	3,26	0,61			

**p<.05*

Öğrencilerin, babalarının eğitim durumuna bağlı olarak öz-yeterlik algı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05) (Tablo 27). Başka bir deyişle, babası farklı eğitim düzeylerine sahip öğrencilerin çalgı performansı öz-yeterlik inanç düzeyleri birbirine çok yakındır/benzerdir.

Tablo 28. Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (puanlarının) Annenin Çalışma Durumuna Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Annenin çalışma d.	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe
		n	x	ss	F	p	
Kendini yeterli görme	Ev hanımı (1)	116	3,19	0,74	0,01	0,986	-
	Emekli (2)	31	3,22	0,88			
	Çalışıyor (3)	95	3,20	0,70			
Kendini yetersiz görme	Ev hanımı (1)	116	2,25	0,79	1,47	0,231	-
	Emekli (2)	31	2,45	0,97			
	Çalışıyor (3)	95	2,42	0,79			
Psikolojik göstergeler	Ev hanımı (1)	116	2,78	0,83	2,92	0,056	-
	Emekli (2)	31	2,92	0,84			
	Çalışıyor (3)	95	3,04	0,75			
Performans Özyeterlik İnancı (Genel)	Ev hanımı (1)	116	3,34	0,59	0,86	0,423	-
	Emekli (2)	31	3,27	0,75			
	Çalışıyor (3)	95	3,23	0,54			

**p<.05*

Öğrencilerin, annenin çalışma durumuna bağlı olarak öz-yeterlik algı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05) (Tablo 28).

Tablo 29. Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (puanlarının) Babanın Çalışma Durumuna Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Babanın çalışma d.	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis			M-W
		n	Sıra Ort.	X²	sd	p	
Kendini yeterli görme	Çalışmıyor (1)	15	117,57	1,18	2	0,555	-
	Emekli (2)	90	127,84				
	Çalışıyor (3)	137	117,77				
Kendini yetersiz görme	Çalışmıyor (1)	15	141,60	6,13	2	0,047*	1 ile 2
	Emekli (2)	90	109,03				
	Çalışıyor (3)	137	127,49				
Psikolojik göstergeler	Çalışmıyor (1)	15	162,00	14,70	2	0,001**	1 ile 2, 3
	Emekli (2)	90	111,38				
	Çalışıyor (3)	137	120,28				
Performans Özyeterlik İnancı (Genel)	Çalışmıyor (1)	15	99,43	6,92	2	0,042*	1 ile 2
	Emekli (2)	90	134,88				
	Çalışıyor (3)	137	115,12				

**p<.05*

Öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre babanın çalışma durumu, ölçeğin iki alt boyutu (Kendini yetersiz görme ve Psikolojik göstergeler) ve ölçeğin geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 29). Buna göre;

Öğrencilerin, *kendini yetersiz görme* düzeylerinin, babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(2)}$=6,13; p<0.05]. Hangi gruplar arasında öğrencilerin *kendini yetersiz görme* düzeylerinin (puanlarının) farklı olduğunu araştırmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney testine göre; babası çalışmayan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{\text{Çalışmıyor}}$=141,60) *kendini yetersiz görme* düzeyi babası emekli olan öğrencilerden (Sıra Ortalaması $_{\text{Emekli}}$=109,03) daha yüksektir.

Öğrencilerin, *psikolojik göstergeler* düzeylerinin de babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(2)}$=14,70; p<0.01]. Post-hoc Mann-Whitney testine göre; babası çalışmayan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $_{\text{Çalışmıyor}}$=162,00) *psikolojik göstergeler* düzeyi babası emekli olan (Sıra Ortalaması $_{\text{Emekli}}$=111,38) ve babası çalışan (Sıra Ortalaması $_{\text{Çalışıyor}}$=120,28) öğrencilerden daha yüksektir.

Son olarak, öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin de babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [$X^2_{(2)}$=6,92; p<0.05]. Post-hoc Mann-

Whitney testine göre; babası emekli olan (Sıra Ortalaması $_{Emekli}$=134,88) öğrencilerin genel öz-yeterlik algı düzeyleri, babası çalışmayan öğrencilerden (Sıra Ortalaması $_{Çalışmıyor}$=99,43) daha yüksektir.

Tablo 30. Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (puanlarının) Kardeş Sayısına Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Kardeş sayısı	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe
		n	$\overline{X}$	ss	F	p	
Kendini yeterli görme	Kardeş yok (1)	41	3,19	0,69	0,87	0,459	-
	Bir kardeş (2)	121	3,15	0,79			
	İki kardeş (3)	48	3,35	0,63			
	3 ≥ kardeş (4)	32	3,16	0,77			
Kendini yetersiz görme	Kardeş yok (1)	41	2,58	0,79	1,62	0,187	-
	Bir kardeş (2)	121	2,27	0,79			
	İki kardeş (3)	48	2,36	0,88			
	3 ≥ kardeş (4)	32	2,26	0,80			
Psikolojik göstergeler	Kardeş yok (1)	41	2,99	0,82	1,05	0,370	-
	Bir kardeş (2)	121	2,93	0,78			
	İki kardeş (3)	48	2,72	0,87			
	3 ≥ kardeş (4)	32	2,94	0,76			
Performans Özyeterlik İnancı (Genel)	Kardeş yok (1)	41	3,20	0,54	0,92	0,432	-
	Bir kardeş (2)	121	3,28	0,62			
	İki kardeş (3)	48	3,41	0,59			
	3 ≥ kardeş (4)	32	3,28	0,60			

**p<.05*

Öğrencilerin, kardeş sayısına bağlı olarak öz-yeterlik algı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05) (Tablo 30). Başka bir deyişle, farklı kardeş sayısına sahip öğrencilerin çalgı performansı öz-yeterlik inanç düzeyleri birbirine yakındır/benzerdir.

Tablo 31. Öğrencilerin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin (puanlarının) Gelir Durumuna Göre Farklılaşma Sonuçları

Puan	Gelir durumu	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis			M-W
		n	Sıra Ort.	X^2	sd	p	
Kendini yeterli görme	Kötü (1)	11	135,45	0,50	2	0,780	-
	Orta (2)	144	120,14				
	İyi ve çok iyi (3)	87	121,99				
Kendini yetersiz görme	Kötü (1)	11	113,82	2,39	2	0,302	-
	Orta (2)	144	116,51				
	İyi ve çok iyi (3)	87	130,73				
Psikolojik göstergeler	Kötü (1)	11	81,64	3,78	2	0,151	-
	Orta (2)	144	123,89				
	İyi ve çok iyi (3)	87	122,58				
Performans Özyeterlik İnancı (Genel)	Kötü (1)	11	142,73	1,12	2	0,573	-
	Orta (2)	144	121,33				
	İyi ve çok iyi (3)	87	119,10				

**p<.05*

Öğrencilerin, gelir düzeyine bağlı olarak da öz-yeterlik algı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 31). Başka bir deyişle, farklı gelir düzeyine sahip öğrencilerin çalgı performansı öz-yeterlik inanç düzeyleri birbirine yakındır/benzerdir.

4.3. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeyleri ile Öz-yeterlik Algı Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

Bu alt bölümde araştırmaya katılan lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin, performans kaygısı ve öz-yeterlik algıları arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

Tablo 32. Öğrencilerin Performans Kaygısı Ve Öz-Yeterlik Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Korelasyon Katsayıları (n=242)

Puan	Kendini yeterli görme	Kendini yetersiz görme	Psikolojik göstergeler	Performans Özyeterlik İnancı (Genel)
Negatif performans algısı	-,169** 0,008	,515*** 0,000	,735*** 0,000	-,530*** 0,000
Psikolojik savunmasızlık	-0,118 0,067	,488*** 0,000	,572*** 0,000	-,434*** 0,000
Somatik kaygı	-,195** 0,002	,363*** 0,000	,567*** 0,000	-,437*** 0,000
Kişisel denetim	-0,059 0,357	,301*** 0,000	,496*** 0,000	-,308*** 0,000
Fizyolojik savunmasızlık	-0,055 0,394	,345*** 0,000	,580*** 0,000	-,348*** 0,000
Müzik Performans Kaygısı (Genel)	-,140* 0,029	,472*** 0,000	,707*** 0,000	-,488*** 0,000

**p<.05, **p<.01, ***p<.001*

Tablo 32'de araştırmaya katılan öğrencilerin performans kaygısı ve öz-yeterlik algı düzeyleri arasındaki ilişkileri incelemek üzere uygulanan Pearson korelasyonu katsayıları sunulmuştur. Korelasyon katsayıları aşağıdaki kriterlere göre değerlendirilmiştir;

r	**İlişki**
0,00-0,10	Yok
0,10-0,30	Zayıf
0,30-0,50	Orta
0,50-0,70	Güçlü
0,70-1,00	Çok güçlü (Jawlik, 2016, s.132)

a) Öğrencilerin, *negatif performans algısı* düzeyleriyle;

- *Kendini yeterli görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, negatif yönde ve zayıf bir ilişki ($r_{\text{Negatif performans algısı*Kendini yeterli görme}}$=-0,169; p<0.01),

- *Kendini yetersiz görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve güçlü bir ilişki ($r_{\text{Negatif performans algısı*Kendini yetersiz görme}}$=0,515; p<0.001),

- *Psikolojik göstergeler* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve çok güçlü bir ilişki ($r_{\text{Negatif performans algısı*Psikolojik göstergeler}}=0,735$; $p<0.001$),

- *Performans Öz-yeterlik İnancı (Genel)* arasında ise anlamlı, negatif yönde ve güçlü bir ilişki ($r_{\text{Negatif performans algısı*Genel performans öz-yeterlik inancı}}=-0,530$; $p<0.001$) vardır.

b) Öğrencilerin, *psikolojik savunmasızlık* düzeyleriyle;

- *Kendini yetersiz görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve orta güçlükte bir ilişki ($r_{\text{Psikolojik savunmasızlık*Kendini yetersiz görme}}=0,488$; $p<0.001$),

- *Psikolojik göstergeler* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve güçlü bir ilişki ($r_{\text{Psikolojik savunmasızlık*Psikolojik göstergeler}}=0,572$; $p<0.001$),

- *Performans Öz-yeterlik İnancı (Genel)* arasında ise anlamlı, negatif yönde ve orta güçlükte bir ilişki ($r_{\text{Psikolojik savunmasızlık*Genel performans öz-yeterlik inancı}}=-0,434$; $p<0.001$) vardır.

c) Öğrencilerin, *somatik kaygı* düzeyleriyle;

- *Kendini yeterli görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, negatif yönde ve zayıf bir ilişki ($r_{\text{Somatik kaygı*Kendini yeterli görme}}=-0,195$; $p<0.01$),

- *Kendini yetersiz görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve orta güçlükte bir ilişki ($r_{\text{Somatik kaygı*Kendini yetersiz görme}}=0,363$; $p<0.001$),

- *Psikolojik göstergeler* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve güçlü bir ilişki ($r_{\text{Somatik kaygı*Psikolojik göstergeler}}=0,567$; $p<0.001$),

- *Performans Öz-yeterlik İnancı (Genel)* arasında ise anlamlı, negatif yönde ve orta güçlükte bir ilişki ($r_{\text{Somatik kaygı*Genel performans öz-yeterlik inancı}}=-0,437$; $p<0.001$) vardır.

d) Öğrencilerin, *kişisel denetim* düzeyleriyle;

- *Kendini yetersiz görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve orta güçlükte bir ilişki ($r_{\text{Kişisel denetim*Kendini yetersiz görme}}=0,301$; $p<0.001$),
- *Psikolojik göstergeler* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve orta güçlükte bir ilişki ($r_{\text{Kişisel denetim*Psikolojik göstergeler}}=0,496$; $p<0.001$),
- *Performans Öz-yeterlik İnancı (Genel)* arasında ise anlamlı, negatif yönde ve orta güçlükte bir ilişki ($r_{\text{Kişisel denetim*Genel performans öz-yeterlik inancı}}=-0,308$; $p<0.001$) vardır.

e) Öğrencilerin, *fizyolojik savunmasızlık* düzeyleriyle;

- *Kendini yetersiz görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve orta güçlükte bir ilişki ($r_{\text{Fizyolojik savunmasızlık*Kendini yetersiz görme}}=0,345$; $p<0.001$),
- *Psikolojik göstergeler* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve güçlü bir ilişki ($r_{\text{Fizyolojik savunmasızlık*Psikolojik göstergeler}}=0,580$; $p<0.001$),
- *Performans Öz-yeterlik İnancı (Genel)* arasında ise anlamlı, negatif yönde ve orta güçlükte bir ilişki ($r_{\text{Fizyolojik savunmasızlık*Genel performans öz-yeterlik inancı}}=-0,348$; $p<0.001$) vardır.

f) Öğrencilerin, *genel müzik performans kaygı* düzeyleriyle;

- *Kendini yeterli görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, negatif yönde ve zayıf bir ilişki ($r_{\text{Müzik Performans Kaygısı (Genel)*Kendini yeterli görme}}=-0,140$; $p<0.05$),
- *Kendini yetersiz görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve orta güçlükte bir ilişki ($r_{\text{Müzik Performans Kaygısı (Genel)*Kendini yetersiz görme}}=0,472$; $p<0.001$),

- *Psikolojik göstergeler* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve çok güçlü bir ilişki ($r_{\text{Müzik Performans Kaygısı (Genel)*Psikolojik göstergeler}}=0,707$; $p<0.001$),

Performans Öz-yeterlik İnancı (Genel) arasında ise anlamlı, negatif yönde ve orta güçlükte bir ilişki ($r_{\text{Müzik Performans Kaygısı (Genel)*Genel performans öz-yeterlik inancı}}=-0,488$; $p<0.001$) vardır.

BÖLÜM V: SONUÇ

Bu bölüm, araştırmanın bulgularına göre oluşturulan sonuç, tartışma ve önerileri içermektedir.

5.1. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygısı Düzeylerine Yönelik Yargılar

Öğrencilerin müzik performans kaygı düzeyleri bakımından, en düşük ortalama puan *psikolojik savunmasızlık* boyutu için bulunmuştur. Bunu sırasıyla, *negatif performans algısı, fizyolojik savunmasızlık, kişisel denetim* ve *somatik kaygı* izlemektedir. Öğrencilerin ölçek ve alt boyutlardan alabilecekleri sınır ortalama puanlar dikkate alındığında, hem boyutlar bakımından hem de genel olarak öğrencilerin müzik performans kaygısı düzeylerinin yüksek olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin, araştırma soruları sırasına göre müzik performansı kaygı düzeylerine yönelik yapılan analizlerin sonuçlarına bakıldığında;

Öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puanlarının öğrenim gördükleri programa bağlı olarak ölçeğin iki alt boyutu (Negatif performans algısı ve Psikolojik savunmasızlık) ve geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Buna göre;

- Araştırmaya katılan öğrencilerin, *negatif performans algısının* öğrenim gördükleri programa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ve a) Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, *negatif performans algısı* düzeylerinin, diğerlerinden daha yüksek olduğu b) Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencilerinin *negatif performans algısı* düzeylerinin ise Konservatuar öğrencilerinden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Öğrencilerin, *psikolojik savunmasızlık* düzeylerinin de öğrenim gördükleri programa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ve a) Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, *psikolojik savunmasızlık* düzeyleri, diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu b) Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencilerinin *psikolojik savunmasızlık* düzeylerinin ise Konservatuar öğrencilerinden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Son olarak, öğrencilerin, genel müzik performansı kaygı düzeylerinin de öğrenim gördükleri programa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ve Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, genel müzik performansı kaygı düzeylerinin, diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puanlarının çaldıkları çalgıya bağlı olarak ölçeğin üç alt boyutu (Negatif performans algısı, Somatik kaygı ve Fizyolojik savunmasızlık) ve ölçeğin geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Buna göre;

- Öğrencilerin, *negatif performans algısı* düzeylerinin, çaldıkları çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, yaylı ve diğer çalgıları çalan öğrencilerin *negatif performans algısı* düzeyinin, telli çalgı çalan ve ses eğitimi alan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Öğrencilerin, *somatik kaygı* düzeylerinin de çaldıkları çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, vurmalı çalgı çalan öğrencilerin *somatik kaygı* düzeylerinin, telli çalgı çalan v ses eğitimi alan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Öğrencilerin, *fizyolojik savunmasızlık* düzeylerinin de çaldıkları çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, a) diğer çalgıları çalan öğrencilerin *fizyolojik savunmasızlık* düzeylerinin, telli ve vurmalı çalgı çalan öğrencilerden daha yüksek olduğu b) yaylı ve tuşlu çalgı çalan öğrencilerin *fizyolojik savunmasızlık* düzeylerinin telli çalgı çalan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Son olarak, öğrencilerin, genel müzik performans kaygı düzeylerinin de çaldıkları çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, a) diğer çalgıları çalan öğrencilerin genel müzik performans kaygı düzeylerinin, telli çalgı çalan ve ses eğitimi alan öğrencilerden daha yüksek olduğu b) yaylı ve tuşlu çalgı çalan öğrencilerin genel müzik performans kaygı düzeylerinin ise telli çalgı çalan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puanlarının son çalgı performans notuna bağlı olarak ölçeğin üç alt boyutu (Negatif performans algısı, Psikolojik savunmasızlık ve Somatik kaygı) ve ölçeğin geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Buna göre;

- Öğrencilerin, *negatif performans algısı* düzeylerinin, son performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin *negatif performans algısı* düzeylerinin diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Öğrencilerin, *psikolojik savunmasızlık* düzeylerinin de son performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin *psikolojik savunmasızlık* düzeylerinin diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Öğrencilerin, *somatik kaygı* düzeylerinin de son performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin *somatik kaygı* düzeylerinin diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Son olarak, öğrencilerin, genel müzik performans kaygı düzeylerinin de son performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin genel müzik performans kaygı düzeylerinin diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puanlarının mezun oldukları liseye bağlı olarak ölçeğin üç alt boyutu (Negatif performans algısı, Psikolojik savunmasızlık ve Kişisel denetim) ve ölçeğin geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Buna göre;

- Öğrencilerin, *negatif performans algısı* düzeylerinin, mezun oldukları liseye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, diğer liselerden mezun olan öğrencilerin *negatif performans algısı* düzeylerinin diğer öğrencilerden daha düşük olduğu bulunmuştur.

- Öğrencilerin, *psikolojik savunmasızlık* düzeylerinin de mezun oldukları liseye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, diğer liselerden mezun olan öğrencilerin *psikolojik savunmasızlık* düzeylerinin diğer öğrencilerden daha düşük olduğu bulunmuştur.

- Öğrencilerin, *kişisel denetim* düzeylerinin de mezun oldukları liseye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, konservatuar mezunu öğrencilerin *kişisel denetim* düzeylerinin diğer liselerden mezun olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Son olarak, öğrencilerin, genel müzik performans kaygı düzeylerinin de mezun oldukları liseye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, konservatuar mezunu öğrencilerin genel müzik performans kaygı düzeylerinin diğer liselerden mezun olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Ailesinde müzikle ilgilenen birisi olan ve olmayan öğrencilerin müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>.05$).

Öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puanlarının cinsiyete bağlı olarak ölçeğin dört alt boyutu (Negatif performans algısı, Somatik kaygı, Kişisel denetim ve Fizyolojik savunmasızlık) ve ölçeğin geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Buna göre;

- Kadın ve erkek öğrencilerin, *negatif performans algısı* düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu ve kadın öğrencilerin *negatif performans algısı* düzeylerinin, erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Kadın ve erkek öğrencilerin, *somatik kaygı* düzeyleri arasında da anlamlı bir fark olduğu ve kadın öğrencilerin *somatik kaygı* düzeylerinin, erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Kadın ve erkek öğrencilerin, *kişisel denetim* düzeyleri arasında da anlamlı bir fark olduğu ve kadın öğrencilerin *kişisel denetim* düzeylerinin, erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Kadın ve erkek öğrencilerin, *fizyolojik savunmasızlık* düzeyleri arasında da anlamlı bir fark olduğu ve kadın öğrencilerin *fizyolojik savunmasızlık* düzeylerinin, erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Son olarak, kadın ve erkek öğrencilerin, genel müzik performans kaygı düzeyleri arasında da anlamlı bir fark olduğu ve kadın öğrencilerin genel müzik performans kaygı düzeylerinin, erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puanlarının yaşa bağlı olarak ölçeğin üç alt boyutu (Negatif performans algısı, Psikolojik savunmasızlık ve Kişisel denetim) ve geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Buna göre;

- Araştırmaya katılan öğrencilerin, *negatif performans algısının* yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, 22 yaş ve üstü gruptaki öğrencilerinin, *negatif performans algısı* düzeylerinin diğer öğrencilerden daha düşük olduğu bulunmuştur.

- Araştırmaya katılan öğrencilerin, *psikolojik savunmasızlık* düzeylerinin de yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, 22 yaş ve üstü gruptaki öğrencilerinin *psikolojik savunmasızlık* düzeylerinin, diğer öğrencilerden daha düşük olduğu bulunmuştur.

- Öğrencilerin, *kişisel denetim* düzeylerinin de yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği a) 22 yaş ve üstü gruptaki öğrencilerinin *kişisel denetim* düzeylerinin, diğer öğrencilerden daha düşük olduğu b) 20-21 yaş öğrencilerinin *kişisel denetim* düzeylerinin ise 18-19 yaş grubundaki öğrencilerden daha düşük olduğu bulunmuştur.

- Son olarak, öğrencilerin, genel müzik performansı kaygı düzeylerinin de yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği a) 22 yaş ve üstü gruptaki öğrencilerinin genel müzik performansı kaygı düzeylerinin, diğer öğrencilerden daha düşük olduğu b) 20-21 yaş öğrencilerinin genel müzik performansı kaygı düzeylerinin ise 18-19 yaş grubundaki öğrencilerden daha düşük olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin sınıflarına bağlı olarak müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Öğrencilerin, annelerinin eğitim duruma bağlı olarak da müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Öğrencilerin, babalarının eğitim duruma bağlı olarak da müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puanlarının annenin çalışma durumuna bağlı olarak ölçeğin iki alt boyutu (Negatif performans algısı ve Kişisel denetim) ve geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Buna göre;

- Araştırmaya katılan öğrencilerin, *negatif performans algısının* annenin çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, annesi çalışan öğrencilerin *negatif performans algısı* düzeylerinin, diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Öğrencilerin, *kişisel denetim* düzeylerinin de annenin çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, annesi çalışan öğrencilerin *kişisel denetim* düzeylerinin, diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Son olarak, öğrencilerin, genel müzik performansı kaygı düzeylerinin de annenin çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, annesi çalışan öğrencilerin, genel müzik performansı kaygı düzeylerinin, diğer öğrencilerden (daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin, müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puanlarının babanın çalışma durumuna bağlı olarak ölçeğin dört alt boyutu (Negatif performans algısı, Somatik kaygı, Kişisel denetim ve Fizyolojik savunmasızlık) ve ölçeğin geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Buna göre;

- Öğrencilerin, *negatif performans algısı* düzeylerinin, babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği a) babası çalışmayan öğrencilerin

negatif performans algısı düzeyinin babası emekli olan ve babası çalışan öğrencilerden daha yüksek olduğu b) babası çalışan öğrencilerin *negatif performans algısı* düzeyinin ise babası emekli olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Öğrencilerin, *somatik kaygı* düzeylerinin de babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği a) babası çalışmayan öğrencilerin *somatik kaygı* düzeyinin babası emekli olan ve babası çalışan öğrencilerden daha yüksek olduğu b) babası çalışan öğrencilerin *somatik kaygı* düzeyinin ise babası emekli olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Öğrencilerin, *kişisel denetim* düzeylerinin de babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, babası çalışan ve çalışmayan öğrencilerin *kişisel denetim* düzeyinin babası emekli olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Öğrencilerin, *fizyolojik savunmasızlık* düzeylerinin de babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği a) babası çalışmayan öğrencilerin *fizyolojik savunmasızlık* düzeyinin babası emekli olan ve babası çalışan (öğrencilerden daha yüksek olduğu b) babası çalışan öğrencilerin *fizyolojik savunmasızlık* düzeyinin ise babası emekli olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Son olarak, öğrencilerin, genel müzik performans kaygı düzeylerinin de babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği a) babası çalışmayan öğrencilerin genel müzik performans kaygı düzeyi babası emekli olan ve babası çalışan öğrencilerden daha yüksek olduğu b) babası çalışan öğrencilerin genel müzik performans kaygı düzeyinin ise babası emekli olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin, kardeş sayısına bağlı olarak da müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Öğrencilerin, gelir düzeyine bağlı olarak da müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

5.2. Öğrencilerin Öz-yeterlik Algı Düzeylerine Yönelik Yargılar

Öğrencilerin öz-yeterlik algı düzeylerinin çalgı başarısına etkisine bakıldığında *kendilerini yetersiz görme* düzeylerinin en düşük ortalama puanı aldığı, onu sırasıyla, *psikolojik göstergeler* ve *kendini yeterli görme* boyutunun takip ettiği görülmüştür. Öğrencilerin hem boyutlar düzeyinde hem de genel çalgı performansı öz-yeterlik algılarının çok yüksek olmasa da olumlu olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin, araştırma soruları sırasına göre öz-yeterlik algı düzeylerinin çalgı başarısına etkisine yönelik yapılan analiz sonuçları aşağıda özetlenmiştir.

Öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin (puanlarının) öğrenim gördükleri programa bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur ($p>0.05$).

Öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin çalgı başarısına etkisi incelendiğinde çaldıkları ana çalgıya bağlı olarak ölçeğin iki alt boyutu (Kendini yetersiz görme ve Psikolojik göstergeler) ve ölçeğin geneli bakımından anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur. Buna göre;

- Öğrencilerin, *kendini yetersiz görme* düzeylerinin, çaldıkları çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği a) vurmalı çalgı çalan öğrencilerin *kendini yetersiz görme* düzeyinin diğer tüm öğrencilerden daha düşük olduğu b) ses eğitimi alan öğrencilerin *kendini yetersiz görme* düzeyinin ise yaylı çalgı çalan öğrencilerden daha düşük olduğu bulunmuştur.

- Öğrencilerin, *psikolojik göstergeler* düzeylerinin de çaldıkları çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği a) vurmalı çalgı çalan *psikolojik göstergeler* düzeyinin, yaylı, tuşlu, üflemeli çalgı çalan ve ses eğitimi alan öğrencilerden daha düşük olduğu b) telli çalgı çalan öğrencilerin *psikolojik göstergeler* düzeyinin ise yaylı çalgı çalan öğrencilerden daha düşük olduğu bulunmuştur.

- Son olarak, öğrencilerin, genel öz-yeterlik algı düzeylerinin çalgı başarısına etkisi incelendiğinde çaldıkları çalgıya bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, vurmalı çalgı çalan ve ses eğitimi alan öğrencilerin genel öz-yeterlik algı düzeylerinin, yaylı çalgı çalan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin çalgı başarısına etkisi incelendiğinde son çalgı performans notuna bağlı olarak ölçeğin tüm alt boyutları (Kendini yeterli görme, Kendini yetersiz görme ve Psikolojik göstergeler) ve geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Buna göre;

- Öğrencilerin, *kendini yeterli görme* düzeylerinin, son performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği a) son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin *kendini yeterli görme* düzeyinin, performans notu 80-90 ve performans notu 90-100 olan öğrencilerden daha düşük olduğu b) performans notu 90-100 olan öğrencilerin *kendini yeterli görme* düzeylerinin ise notu 70-80 olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Öğrencilerin, *kendini yetersiz görme* düzeylerinin de son performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği a) son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin *kendini yetersiz görme* düzeyinin diğer tüm öğrencilerden daha yüksek olduğu b) performans notu 70-80 ve 80-90 olan öğrencilerin *kendini yetersiz görme* düzeyinin ise notu 90-100 olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Öğrencilerin, *psikolojik göstergeler* düzeylerinin de son performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin *psikolojik göstergeler* düzeyinin diğer tüm öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Son olarak, öğrencilerin, genel öz-yeterlik algı düzeylerinin çalgı başarısına etkisi incelendiğinde son performans notuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği a) son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin öz-yeterlik algı düzeyinin diğer tüm öğrencilerden daha düşük olduğu b) performans notu 70-80 ve 80-90 olan öğrencilerin öz-yeterlik algı düzeyinin ise notu 90-100 olan öğrencilerden daha düşük olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin çalgı başarısına etkisi incelendiğinde mezun oldukları liseye bağlı olarak ölçeğin sadece bir alt boyutu (Psikolojik göstergeler) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin,

psikolojik göstergeler düzeylerinin, mezun oldukları liseye bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği Güzel Sanatlar Lisesi ve Konservatuardan mezunu öğrencilerin *psikolojik göstergeler* düzeyinin, diğer liselerden mezun olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Ailesinde müzikle ilgilenen birisi olan ve olmayan öğrencilerin öz-yeterlik algı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 24).

Öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin çalgı başarısına etkisi incelendiğinde cinsiyete bağlı olarak ölçeğin bir alt boyutu (Psikolojik göstergeler) ve geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Buna göre;

- Kadın ve erkek öğrencilerin, *psikolojik göstergeler* düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu ve kadın öğrencilerin *psikolojik göstergeler* düzeylerinin, erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

- Kadın ve erkek öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeyleri arasında da anlamlı bir fark olduğu ve erkek öğrencilerin öz-yeterlik algı düzeylerinin, kadın öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin çalgı başarısına etkisi incelendiğinde yaşa bağlı olarak ölçeğin sadece bir alt boyutu (Psikolojik göstergeler) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin, *psikolojik göstergeler* düzeyinin yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, 18-19 yaş grubu öğrencilerin *psikolojik göstergeler* düzeyinin, 22 yaş ve üstü gruptaki öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin sınıflarına bağlı olarak öz-yeterlik algı düzeylerinin çalgı başarısına etkisi incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin çalgı başarısına etkisi incelendiğinde annenin eğitimine bağlı olarak ölçeğin sadece bir alt boyutu (Psikolojik göstergeler) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin, *psikolojik göstergeler* düzeyinin annenin eğitimine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, annesi bir

yükseköğrenim kurumundan mezun olan öğrencilerin *psikolojik göstergeler* düzeyinin, annesi ilköğretim mezunu olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin, babalarının eğitim durumuna bağlı olarak öz-yeterlik algı düzeylerinin çalgı başarısına etkisi incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Öğrencilerin, annenin çalışma durumuna bağlı olarak öz-yeterlik algı düzeylerinin çalgı başarısına etkisi incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin çalgı başarısına etkisi incelendiğinde babanın çalışma durumuna bağlı olarak ölçeğin iki alt boyutu (Kendini yetersiz görme ve Psikolojik göstergeler) ve geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Buna göre;

Öğrencilerin, *kendini yetersiz görme* düzeylerinin, babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, babası çalışmayan öğrencilerin *kendini yetersiz görme* düzeyinin, babası emekli olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin, *psikolojik göstergeler* düzeylerinin de babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, babası çalışmayan öğrencilerin *psikolojik göstergeler* düzeyinin, babası emekli olan ve babası çalışan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Son olarak, öğrencilerin, öz-yeterlik algı düzeylerinin çalgı başarısına etkisi incelendiğinde babanın çalışma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, babası emekli olan öğrencilerin öz-yeterlik algı düzeylerinin, babası çalışmayan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin, kardeş sayısına bağlı olarak öz-yeterlik algı düzeylerinin çalgı başarısına etkisi incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Öğrencilerin, gelir düzeyine bağlı olarak öz-yeterlik algı düzeylerinin çalgı başarısına etkisi incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

5.3. Öğrencilerin Müzik Performans Kaygı Düzeyleri ile Öz-yeterlik Algı Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Sonuçlar

Bu alt bölümde araştırmaya katılan lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin, performans kaygısı ve öz-yeterlik algıları arasındaki ilişkilere yönelik sonuçlar özetlenmiştir.

g) Öğrencilerin, *negatif performans algısı* düzeyleriyle;

- *Kendini yeterli görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, negatif yönde ve zayıf bir ilişki,
- *Kendini yetersiz görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve güçlü bir ilişki,
- *Psikolojik göstergeler* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve çok güçlü bir ilişki,
- *Performans Öz-yeterlik İnancı (Genel)* arasında ise anlamlı, negatif yönde ve güçlü bir ilişki vardır.

h) Öğrencilerin, *psikolojik savunmasızlık* düzeyleriyle;

- *Kendini yetersiz görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve orta güçlükte bir ilişki,
- *Psikolojik göstergeler* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve güçlü bir ilişki,
- *Performans Öz-yeterlik İnancı (Genel)* arasında ise anlamlı, negatif yönde ve orta güçlükte bir ilişki vardır.

i) Öğrencilerin, *somatik kaygı* düzeyleriyle;

- *Kendini yeterli görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, negatif yönde ve zayıf bir ilişki,

- *Kendini yetersiz görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve orta güçlükte bir ilişki,
- *Psikolojik göstergeler* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve güçlü bir ilişki,
- *Performans Öz-yeterlik İnancı (Genel)* arasında ise anlamlı, negatif yönde ve orta güçlükte bir vardır.

j) Öğrencilerin, *kişisel denetim* düzeyleriyle;

- *Kendini yetersiz görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve orta güçlükte bir ilişki,
- *Psikolojik göstergeler* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve orta güçlükte bir ilişki,
- *Performans Öz-yeterlik İnancı (Genel)* arasında ise anlamlı, negatif yönde ve orta güçlükte bir ilişki vardır.

k) Öğrencilerin, *fizyolojik savunmasızlık* düzeyleriyle;

- *Kendini yetersiz görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve orta güçlükte bir ilişki,
- *Psikolojik göstergeler* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve güçlü bir ilişki,
- *Performans Öz-yeterlik İnancı (Genel)* arasında ise anlamlı, negatif yönde ve orta güçlükte bir ilişki vardır.

l) Öğrencilerin, *genel müzik performans kaygı* düzeyleriyle;

- *Kendini yeterli görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, negatif yönde ve zayıf bir ilişki,

- *Kendini yetersiz görme* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve orta güçlükte bir ilişki,

- *Psikolojik göstergeler* düzeyleri (puanları) arasında anlamlı, pozitif yönde ve çok güçlü bir ilişki,

Performans Öz-yeterlik İnancı (Genel) arasında ise anlamlı, negatif yönde ve orta güçlükte bir ilişki vardır.

5.4.Tartışma

Bu araştırmanın problem cümlesi: Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin performans kaygısı ve öz- yeterlik algılarının çalgı performans başarısına etkisi var mıdır sorusunu cevaplamaktır. Bu amaca yönelik olarak aşağıda belirtilen alt problemlere olası cevaplar aranmıştır. Bu sorular;

1. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algıları arasında anlamlı ilişki var mıdır?
2. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algıları öğrenim görülen programa göre farklılaşmakta mıdır?
3. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri çaldıkları ana çalgıya göre farklılaşmakta mıdır?
4. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri çalgı performans notuna göre farklılaşmakta mıdır?
5. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri mezun oldukları liseye göre farklılaşmakta mıdır?
6. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik

algı düzeyleri ailede müzikle ilgilenen birinin olmasına göre farklılaşmakta mıdır?

7. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
8. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri yaşa göre farklılaşmakta mıdır?
9. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri sınıfa göre farklılaşmakta mıdır?
10. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri anne-babanın eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
11. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri anne-babanın çalışma durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
12. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri kardeş sayısına göre farklılaşmakta mıdır?
13. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin, müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algı düzeyleri gelire göre farklılaşmakta mıdır?

Bu araştırmada eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi ve konservatuarda mesleki müzik eğitimi gören öğrencilerin müzik performans kaygısı ile öz-yeterlik algıları arasında anlamlı düzeyde ilişki saptanmıştır. Öz-yeterlik algısı yüksek olan öğrencilerin performans kaygısı seviyeleri daha düşük çıkmıştır. Başaran (2010) öz-yeterlik ile kaygı arasında negatif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu

saptanmıştır.

Bu araştırmada eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi ve konservatuarda mesleki müzik eğitimi gören öğrencilerin müzik performans kaygısı, öğrenim görülen programa göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. a) Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, *negatif performans algısı* düzeylerinin, diğerlerinden daha yüksek olduğu b) Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencilerinin *negatif performans algısı* düzeylerinin ise Konservatuar öğrencilerinden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öz-yeterlik algı düzeyleri ise öğrenim gördükleri programa bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu araştırmada eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi ve konservatuarda mesleki müzik eğitimi gören öğrencilerin ana çalgı değişkenine göre müzik performans kaygı düzeylerinin anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu saptanmıştır. Yaylı ve diğer çalgıları çalan öğrencilerin *negatif performans algısı* düzeyinin, telli çalgı çalan ve ses eğitimi alan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Başaran (2010)'a göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öz-yeterlik algı düzeyleri de anlamlı derecede farklılaşmaktadır. a) vurmalı çalgı çalan öğrencilerin *kendini yetersiz görme* düzeyinin diğer tüm öğrencilerden daha düşük olduğu b) ses eğitimi alan öğrencilerin *kendini yetersiz görme* düzeyinin ise yaylı çalgı çalan öğrencilerden daha düşük olduğu bulunmuştur. Başaran (2010)'a göre Türk müziği ana çalgısı olan adayların yeterliği yüksek, telli ana çalgısı olan adayların ise yeterliği düşük bulunmasına rağmen bu farklılık anlamlı bulunmamıştır.

Bu araştırmada eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi ve konservatuarda mesleki müzik eğitimi gören öğrencilerin çalgı performans notu değişkenine göre müzik performans kaygı düzeylerinin anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu saptanmıştır. Son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin *negatif performans algısı* düzeylerinin diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öz-yeterlik algı düzeyleri de anlamlı derecede farklılaşmaktadır. a) son performans notu 70'in altında olan öğrencilerin kendini yeterli görme düzeyinin, performans notu 80-90 ve performans notu 90-100 olan öğrencilerden daha düşük olduğu b) performans notu 90-100 olan öğrencilerin kendini yeterli görme düzeylerinin ise notu 70-80 olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Bu araştırmada eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi ve konservatuarda mesleki müzik eğitimi gören öğrencilerin mezun oldukları lise değişkenine göre müzik performans kaygı düzeyleri anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Diğer liselerden mezun olan öğrencilerin psikolojik savunmasızlık düzeylerinin diğer öğrencilerden daha düşük olduğu bulunmuştur. Başaran (2010)'a göre genel lise mezunlarının güzel sanatlar lisesi mezunlarına göre daha yüksek kaygıya sahip olduğu belirtilmiştir. Tokinan (2014)'e göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu araştırmada lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin öz-yeterlik algıları ile mezun olunan lise türü değişkeni arasında saptanmıştır. Öz-yeterlik algı düzeyleri sadece bir alt boyutu (Psikolojik göstergeler) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu saptanmıştır. Güzel Sanatlar Lisesi ve Konservatuardan mezunu öğrencilerin *psikolojik göstergeler* düzeyinin, diğer liselerden mezun olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Başaran (2010)'a göre anlamlı bir fark bulunamamıştır. Birer & Sonsel (2013) anlamlı farklılık bulunmuştur.

Bu araştırmada eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi ve konservatuarda mesleki müzik eğitimi gören öğrencilerin ailede müzikle ilgilenen birey olup olmama değişkenine göre müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öz-yeterlik algı düzeyleri arasında da anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Bu araştırmada eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi ve konservatuarda mesleki müzik eğitimi gören öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı derecede farklılaşma saptanmıştır. Kadın öğrencilerin negatif performans algısı düzeylerinin, erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Başaran (2010)'a göre kızlar ve erkekler arasında kızlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Tokinan (2014)'a göre erkeklerin kadınlara oranla anlamlı düzeyde düşük müzik performans kaygısı hissettiği belirtilmiştir. Yöndem (2012)'e göre ise kız ve erkek öğrencilerin aşırı heyecan kaynaklı performans kaygısı hissettiği belirtilmiştir. Öz-yeterlik algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Kadın öğrencilerin *psikolojik göstergeler* düzeylerinin, erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Özmenteş (2014)'e göre kız öğrencilerin müzik öz-yeterliği düzeylerinin erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde düşük olduğu anlaşılmıştır. Otacıoğlu (2008)' e göre ise kız öğrencilerin puanının erkek olanlara göre anlamlı derecede yüksek olduğu belirtilmiştir. Çakıroğlu (2008)'e

göre cinsiyet değişkeni ile ilgili bir fark bulunmamıştır. Başaran (2010)'a göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Bu araştırmada eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi ve konservatuarda mesleki müzik eğitimi gören öğrencilerin yaş değişkenine göre müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı derecede farklılaşma saptanmıştır. Öğrencilerin, *negatif performans algısının* yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, 22 yaş ve üstü gruptaki öğrencilerinin, *negatif performans algısı* düzeylerinin diğer öğrencilerden daha düşük olduğu bulunmuştur. Tokinan (2014)'e göre öğretmen adaylarının performans kaygısı ile yaş değişkeni arasında farklılık bulunamamıştır. Öz-yeterlik algı düzeyleri de anlamlı derecede farklılaşmaktadır. 18-19 yaş grubu öğrencilerin psikolojik göstergeler düzeyinin, 22 yaş ve üstü gruptaki öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Bu araştırmada eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi ve konservatuarda mesleki müzik eğitimi gören öğrencilerin sınıf değişkenine göre müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Tokinan (2014)'e göre sınıf düzeyine göre farklılık bulunmamıştır. Başaran (2010)'a göre ise 2. sınıfların kaygısının en yüksek, 3. sınıfların kaygısının en düşüktür. Gündüz (2013) öğrencilerin müzik performansı anksiyetesi envanterinden aldıkları ön-test ve son- test puanlarını lisans 2 ve 3. sınıf öğrencilerini ayrı ayrı değil grup olarak değerlendirmiştir. Öz-yeterlik algı düzeylerinde ise anlamlı bir fark bulunmamıştır. Birer & Sonsel (2013) 2. ve 3. sınıflar arasında 2. sınıfların lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Yıldız (2013)'e göre anlamlı farklılık bulunamamıştır. Başaran (2010)'a göre anlamlı bir fark yoktur. Yürüdür (2014)'e göre 4. sınıflar 3. sınıflara göre anlamlı derecede yüksektir. Yıldız (2013)'e göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Bu araştırmada eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi ve konservatuarda mesleki müzik eğitimi gören öğrencilerin anne-baba eğitim değişkenine göre müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öz-yeterlik algı düzeylerinde ise anlamlı derecede farklılaşma saptanmıştır. Annenin eğitimine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, annesi bir yükseköğrenim kurumundan mezun olan öğrencilerin *psikolojik göstergeler* düzeyinin, annesi ilköğretim mezunu olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Babaların eğitim durumuna göre bir farklılık

bulunamamıştır.

Bu araştırmada eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi ve konservatuarda mesleki müzik eğitimi gören öğrencilerin anne çalışma değişkenine göre müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı düzeyde farklılaşma bulunmuştur. annesi çalışan öğrencilerin *negatif performans algısı* düzeylerinin, diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu araştırmada eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi ve konservatuarda mesleki müzik eğitimi gören öğrencilerin baba çalışma değişkenine göre müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı düzeyde farklılaşma bulunmuştur. a) babası çalışmayan öğrencilerin *negatif performans algısı* düzeyinin babası emekli olan ve babası çalışan öğrencilerden daha yüksek olduğu b) babası çalışan öğrencilerin *negatif performans algısı* düzeyinin ise babası emekli olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öz-yeterlik düzeylerinde annenin çalışma durumuna bağlı olarak bir fark bulunamamıştır. Babaların çalışma durumuna göre ise anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur. Babası çalışmayan öğrencilerin kendini yetersiz görme düzeyinin, babası emekli olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Bu araştırmada eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi ve konservatuarda mesleki müzik eğitimi gören öğrencilerin kardeş sayısı değişkenine göre müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öz-yeterlik algı düzeylerinde de anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Bu araştırmada eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi ve konservatuarda mesleki müzik eğitimi gören öğrencilerin gelir değişkenine göre müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öz-yeterlik algı düzeylerinde de anlamlı bir fark bulunmamıştır.

5.5.Öneriler

Bu bölüm uygulayıcıya ve araştırmacıya yönelik önerilerden oluşmaktadır.

5.5.1. Uygulayıcıya Yönelik Öneriler

1. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda performans kaygısını önleyici terapilere yer ayırılmalı hatta uzman dâhilinde ders olarak verilmelidir.
2. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda öz-yeterlik algısını etkileyen durumlar belirlenmeli ve bu algıyı artırıcı çalışmalar yapılmalıdır.

5.5.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda yapılan bu çalışmanın müzik eğitimi dışındaki başka alanlarda da yapılması önerilmektedir.
2. Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda yapılan bu çalışmanın evren ve örneklemi ülke çapında genişletilmesi ve sonuçlarının bu çalışma ile karşılaştırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Atasoy, U., M. (2010). Lisans Ve Tezsiz Yüksek Lisans Öğrenimi Görmekte Olan Müzik Öğretmeni Adaylarının Genel Öğretmenlik Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi. *(Doktora Tezi),* Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.

Baltaş A. (2010). *Stres ve Başa Çıkma Yolları*. İstanbul:Rem. Kitapevi 47-52.

Bandura, A. (1994). *Self-Efficacy*. V. S. Ramachaudran (Ed.), Encyclopedia of Human Behavior. New York: Academic Press.

Bandura, A. (1995). *Self-efficacy in Changing Societies*. Cambridge: Cambridge Universty Press.

Bandura, A. (1988). Self-efficacy conception of anxiety, Anxiety Research: *An International Journal*, 1:2, 77-98

Başaran, M., H., (2008). Sporcularda Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *(Yüksek lisans tezi),* Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Konya.

Başaran, S., S. (2010). Müzik Öğretmeni Adaylarının Sürekli Kaygı Düzeyleri, Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumları Ve Özyeterlik Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *(Yüksek lisans tezi),* Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Zonguldak.

Baydil, B., Çevik, C., Sezen, M. ve Küçük, C. (2009). Müsabaka Öncesinde Uygulanan Akupunktur Tedavisinin Sporcuların Durumluluk Kaygı Düzeylerine Etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 17(1), 377-390.

Bıkmaz, F. (2006). Öz-Yeterlik İnançları. Yıldız Kuzgun, Deniz Deryakulu (Ed.). *Eğitimde Bireysel Farklılıklar(291-294*), Ankara: Nobel Yayınları.

Birer, H., A., Sonsel, B., Ö. (2013) . Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Öz-Yeterlik Durumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Selçuk Üniversitesi Örneği. *E-Journal of New World Sciences Academy, 8, (4), 389-398.*

Brophy, J. (1988). Motivating Students To Learn. USA: The McGraw-Hill.

Büyüköztürk, Ş. (2004). *Veri Analizi El Kitabı* (3. baskı). Ankara: Pegem.

Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (7. baskı). Ankara: Pegem.

Erdoğan, İ. (2004). *Eğitimde Değişim Yönetimi (2. Basım)*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Canakay, U., E., (2007). Aktif Öğrenmenin Müzik Teorisi Dersine İlişkin Akademik Başarı, Tutum, Öz-yeterlik Algısı Ve Yüklemeler Üzerindeki Etkileri, (*Doktora te*zi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İzmir.

Çakıroğlu, J., Çakıroğlu, E., Bone, J., W. (2005). Pre-Service Teacher Self-Efficacy Belief Regarding Science Teaching: A Comporasion of PreService Teachers in Turkey and USA, Science Educator, Spring, Vol. 14 No.1 s. 31-40

Çırakoğlu, C., O. (2013). Sahnedeki Düşman: Müzisyenlerde Performans Kaygısı Üzerine Bir Gözden Geçirme. *Türk Psikoloji Yazıları, 16 (32), 95-104.*

Çimen, G. (2001). Konser Kaygısı. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 21, 2.

Coşkun, K., Şahan, A. ve Erman, K.A. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Durumluluk Kaygı Düzeyinin Tenis Sınav Performansı Üzerine Etkisinin İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 8(1), 1121-1130.

Çolak, S., T., Eren, G., Doğan, U. (2017). İlkokul öğrencilerinin sürekli kaygı, yetkinlik ve üzüntü yönetimine ilişkin araştırma, *İlköğretim Online*, 16(1), 151-160, 2017. [Online]:http://ilkogretim-online.org.tr

Dalkıran, E. (2015). Kendini Değerlendirme ve Sınav Performansı Arasındaki İlişki ile Sınav Kaygısının Sınav Performansını Yordama Etkisinin İncelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research,* Online , http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ijsser/*, 1 (4).*

Demiralp, M., Oflaz, F. (2007). Bilişsel-Davranışçı Terapi Teknikleri ve Psikiyatri Hemşireliği Uygulaması. Anatolian Journal Of Psyciatry, 8, 132-139.

Ensari, H. (2000). Yılgınlık ile Kaygı ve Öğretmen Tutumlarının İlişkisi. *Amme İdaresi Dergisi*. 33(4), 85-102.

Erinç, S. (2011). *Sanat Psikolojisine Giriş.* İstanbul: Ütopya Yayın Evi

Bahadır, N. (2016). Ergenlerin Müzikal Performans Kaygısı İle Ailelerinin Beklentileri Arasındaki İlişki. *(Yüksek Lisans Tezi),* Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü: İstanbul

Eroğlu, H. (2006). Durumluluk-Süreklilik Kaygı Düzeyi ile Algılanan Stres, Kontrol Düzeyi ve Stresle Başa Çıkma Stratejileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. (*Yüksek Lisans Tezi*), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Girgin, D. (2015). Çalgı Performansı Öz-yeterlik İnancı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Analizi, *PAU Eğitim Fak. Dergisi*, 2015 (38): 107-114

Gist, M. E. & Mitchel, T. R. (1992). Self-Efficacy: A Theoretical Analysis of Its Determinants and Malleability. The Academy of Management Review. 17(2), 183-211

Gündüz, S. S. (2013). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Müzikte Performans Kaygı Düzeylerine Video Geri Bildirim Yönteminin Etkisi, *(Doktora tezi).* Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Hill, K. T., Sarason, S. B. (1966). The relation of test anxiety and defensiveness to intelligences, and school performance, over elementary school years. Furjer Longitudional Study. Monographs of The Society for Research in Child Development. 3, 92-104.

Jawlik, A.A. (2016). *Statistics from A to Z*. New Jersey, John Wiley & Sons, Inc.

Kalaycı, Ş. (2006). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri* (2. baskı). Ankara: Asil.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar-İlkeler-Teknikler* (15.Basım) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kenny, D. T., Davis, P. and Oates, J. (2004). Music Performance Anxiety and Occupational Stress Amongst Opera Chorus Artists and Their Relationship With State and Trait Anxiety and Perfectionism. *Journal of Anxiety Disorders,* 18, 757– 777.

Küçük, P., D. (2010). Müzik Öğretmeni Adaylarının Sınav Kaygısı, Benlik Saygısı ve Çalgı Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 11,Sayı 3, 37-50.

Köklü, N. Büyüköztürk, Ş. (2000). *Sosyal Bilimler İçin İstatistiğe Giriş*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Köknel E (1987) *Zorlanan insan,* Ankara: Altın Kitaplar Yayınev.

Lang, J., P., Lazovik, D., A. (1963). Experimental Desensitization of A Phobia. *Journal of Abnormal and Social Psychology,* 6 (66), 519-523.

Leech, N.L. (2005). *SPSS for Intermediate Statistics: Use and Interpretation*. London: Lawrance Erlbaum Associates Publishers.

Manav, F. (2011). Kaygı Kavramı. *Toplum Bilimleri Dergisi*. Ocak-Haziran. 5 (9). 201-211.

Otacıoğlu, G., S. (2008). Müzik Öğretmenliği Okul Deneyimi Uygulamalarına Katılan Öğretmen Adaylarının Öz Etkililik-Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi,* Cilt 32, No 1,s 163-170

Özdamar, K. (2004). *Paket Programlar ile İstatistiksel veri Analizi* (Çok Değişkenli Analizler) (5. baskı). Eskişehir: Kaan.

Özgül F (2003) Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinde Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri. *(Yüksek lisans tezi*), Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Sivas.

Özgüven, İ. E. (2002). *Psikolojik Testler*. Ankara: Pdr. Yay. (4. Bas), 10-26.

Özmenteş, G. (2014). Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzik Özyeterlikleri, Benlik Saygıları ve Bireysel Özellikleri Arasındaki İlişkiler. *Eğitim ve Bilim*, Cilt 39, Sayı 171.

Sarason, I. G. (1972). Experimental Approaches To Test Anxiety: Attention and The Uses of İnformation. New York Academic. 2, 381-403.

Senenmoğlu, N. (2005). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Gazi Kitabevi

Şeker, S., S. (2014). Müzik Öğretmeni Adaylarının Akademik Özyeterlik Düzeyleri İle Çalgı Çalışmaya İlişkin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy, 9, (3), 135-149.*

Sipahi, B., Yurtkoru, E. S., ve Çinko, M. (2006). *Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi*. İstanbul: Beta.

Tobias, S. (1985) Test Anxiety: İnterference, Defective Skills and Cognitive Capacity. Educational psychologist. 20 (3), 135-142

Tokinan, B. (2013). Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterini Türkçe 'ye Uyarlama Çalışması, *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* ,Cilt 14, Sayı 1, Nisan 2013, Sayfa 53-65.

Topoğlu, (2013). Müzisyenlerde Sahne Korkusu, Sahne Korkusunun Nedenleri Ve Sahne Korkusuyla Baş Etmede Kullanılabilecek Stratejiler. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 8, (1), 43-55.

Wilson, D. G., Roland, D. (2002). The Science&Psychology of Music Performance; Performance Anxiety. Oxford University Press, Inc. NEW YORK

Yeşilyaprak, B. (2002). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi,* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Yıldız, Y. (2013). Müzik Öğretmeni Adaylarının Öz Yeterlik İnançlarının Ve Ders Çalışma Yaklaşımlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenerek Aralarındaki İlişkinin Tespit Edilmesi. *(Yüksek Lisans Tezi),* Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Trabzon.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayınları

Yılmaz, İ. (2010). Türkçe Öğretmen Adaylarının Özel Alan ve Öz Yeterlik Algıları. *(Yüksek Lisans Tezi),* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Erzurum.

Yöndem, D., Z. (2012). Müzik Öğrencilerinde Algılanan Performans Kaygısının Fiziksel, Davranışsal ve Bilişsel Özellikleri: Nitel Bir Çalışma, *Eğitim ve Bilim*, cilt 37, sayı:166.

Yürüdür, E., Y. (2014). Müzik Öğretmeni Adaylarının Üstbilişsel Farkındalıkları İle Öz-Yeterlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *(Yüksek Lisans Tezi),* Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Tokat.

EKLER

Ek-1: Kişisel Bilgiler Formu

KİŞİSEL BİLGİLER FORMU

Değerli öğrenciler, aşağıda sizinle ilgili bazı sorular yer almaktadır. Lütfen soruların tamamını cevaplayınız. Cevaplarınız sadece araştırma amacı ile kullanılacaktır. Soruları içtenlikle cevaplamanız çok önemlidir. Araştırmama katkılarınız için teşekkürler…

Selda Işkın

1. Cinsiyetiniz	( )Kadın	( )Erkek	( )Diğer		
2. Sınıfınız	( )Lisans 1	( )Lisans 2	( )Lisans 3	( )Lisans 4	
3. Yaşınız	( )18	( )19	( )20	( )21	( )22 ve üstü
4. Eğitim Programınız	( )Eğitim Fakültesi	( )Güzel Sanatlar Fakültesi	( )Konservatuvar		
5. Mezun olunan okul türü	( )Güzel Sanatlar Lisesi	( )Genel Lise	( )Konservatuvar	( )Anadolu Lisesi	( )Meslek ve Teknik Lisesi	( )Çok Programlı Lise	( )Diğer (yazınız): …….....
6. Ailede müzikle ilgilenen birey	( )Var	( )Yok			
7. Annenizin öğrenim durumu	( )İlkokul	( )Ortaokul	( )Lise	( )Üniversite	( )Lisansüstü
8. Babanızın öğrenim durumu	( )İlkokul	( )Ortaokul	( )Lise	( )Üniversite	( )Lisansüstü
9. Annenizin mesleği	( )Ev hanımı	( )Emekli	( )Çalışıyor (Yaptığı işi yazınız): ……		

10. Babanızın mesleği	( )Çalışmıyor ( )Emekli ( )Çalışıyor (Yaptığı işi yazınız): ……
11. Kardeş sayınız	( )0 ( )1 ( )2 ( )3 ( )4 ( )5 ve üstü
12. Gelir durumunuz	( )Kötü ( )Orta ( )İyi ( )Çok İyi
13. Çalgınız	( )Keman ( )Viyola ( )Viyolonsel ( )Kontrbas ( )Gitar ( )Bağlama ( )Ud ( )Tambur ( )Tar ( )Kanun ( )Kopuz ( )Arp ( )Piyano ( )Akordeon ( )Def ( )Davul ( )Bateri ( )Bendir ( )Darbuka ( )Flüt ( )Obua ( )Ney ( )Klarnet ( )Fagot ( )Saksafon ( )Korno ( )Trompet ( )Trombon ( )Tuba ( )Kaval ( )Mey ( )Zurna ( )Sipsi ( )Diğer (yazınız): ……
14. En son aldığınız çalgı performans notunuz	( )0-10 ( )10-20 ( )20-30 ( )30-40 ( )40-50 ( )50-60 ( )60-70 ( )70-80 ( )80-90 ( )90-100

Ek-2: Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Ölçeği

ÇALGI PERFORMANSI ÖZYETERLİK İNANCI ÖLÇEĞİ

Değerli öğrenci,

Aşağıda bireysel çalgınıza yönelik çalgı performansınıza ilişkin öz yeterlik inancınızı ölçmeyi amaçlayan 20 adet cümle bulunmaktadır. Her bir cümleyi dikkatlice okuduktan sonra, cümlelere ne derece katıldığınızı belirtmek için cümlelerin sağındaki seçeneklerden size en uygun olan yalnız bir tanesini **(X)** işareti koyarak işaretleyiniz. Cümlelerden hiçbirini yanıtsız bırakmayınız.

Katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Selda Işkın

	Çalgı Performansı Öz Yeterlik İnancı Ölçeği	**Hiç Katılmıyorum**	**Katılmıyorum**	**Kararsızım**	**Katılıyorum**	**Tamamen Katılıyorum**
1	Çalgı performansım konusunda yeterli olmadığımı düşünürüm.					
2	Çalgı performansımdaki başarımdan dolayı bir etkinlik düzenleneceği zaman etkinlikte yer alacak kişiler arasında çevremdekilerin aklına gelen ilk isimlerden biriyimdir.					
3	Çalgı performansımı sergileyeceğim etkinliklerde kendimi yeterli hissetmediğim için kolay eserleri çalmayı tercih ederim.					
4	Çalgı performansımı çevremdekiler dinlemek istediğinde kendimi yeterli hissetmediğim için genellikle performansımı sergilemek istemem.					
5	Çalgı performansım sırasında küçük hatalar yapmaktan korkarım.					
6	Çalgı performansımın mesleki yaşamımda etkili olarak kullanabileceğim düzeyde olduğunu düşünüyorum.					
7	Kendi çalgı performansımı benimle aynı yeteneğe sahip olan kişilerle karşılaştırırım.					
8	Çalgı performansı konusunda özel bir yeteneğim olduğunu düşünüyorum.					
9	Çalgı performansı konusunda çevremdeki pek çok kişiden iyiyim.					
10	Çalgı performansım konusunda olumsuz bir durumla karşılaşsam hemen yılgınlığa düşerim.					
11	Çalgı performansımın akademik kariyer yapabilecek düzeyde olduğunu düşünüyorum.					
12	Çalgı performansımı sergileyeceğim etkinliklerden önce sinirli ve gergin olurum.					
13	Çalgı performansı konusunda başarılı olmanın benim için imkânsız olduğunu düşünüyorum.					
14	Çalgı performansım sırasında başarısız olacağımı düşündüğüm için çok heyecanlanıyorum.					
15	Çalgı performansı konusunda arkadaşlarım kadar başarılı değilim.					
16	Çalgı performansımın yarışmalara katılabilecek düzeyde olduğunu düşünürüm.					
17	Çalgı performansımdaki başarımdan dolayı çevremdekilerin benden beklentisi çoktur.					
18	Çalgı performansı konusunda bölümdeki en başarılı öğrencilerden biri olduğumu düşünüyorum.					
19	Arkadaşlarım için zor olan eserleri çalmak benim için çok kolaydır.					
20	Çalgı performansımı sergileyeceğim bir etkinlik düzenlemek benim için çok kolay bir iştir.					

Ek-3: Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri

KENNY MÜZİK PERFORMANS KAYGISI ENVANTERİ TÜRKÇE UYARLAMASI

Aşağıda genel olarak ve **bir performans öncesinde veya performans sırasında** kendinizi nasıl hissettiğinizle ilgili ifadeler yer almaktadır. Lütfen her ifadeye ne kadar katıldığınızı veya katılmadığınızı belirten sayıyı yuvarlak içine alınız. Teşekkür ederim.

Selda Işkın

		Kesinlikle katılmıyorum						Kesinlikle katılıyorum
1-	Sık sık bir şeyler yapacak gücü bulmakta zorlanırım……..	0	1	2	3	4	5	6
2-	Sıkça, hayatın bana verebileceği fazla bir şey olmadığını düşünürüm……	0	1	2	3	4	5	6
3-	Bir performansa hazırlanırken çok çalışsam bile hata yapmam olasıdır……	0	1	2	3	4	5	6
4-	Performans öncesinde veya performans sırasında panik sayılabilecek duygular yaşarım……	0	1	2	3	4	5	6
5-	Bir konser öncesinde performansımın iyi olupolmayacağını asla bilemem……	0	1	2	3	4	5	6
6-	Performans öncesinde ya da performans sırasında ağzım kurur……	0	1	2	3	4	5	6
7-	Sık sık değerli bir insan olmadığımı düşünürüm……..	0	1	2	3	4	5	6
8-	Performans sırasında kendimi performansı tamamlayıp tamamlayamayacağımdan emin olmayan bir halde bulurum.	0	1	2	3	4	5	6
9-	Alacağım değerlendirme sonuçlarını düşünmek performansımı etkiler……	0	1	2	3	4	5	6
10-	Performans öncesinde ya da performans sırasında midem bulanır ya da başım döner……..	0	1	2	3	4	5	6
11-	Sık sık dinleyicilerden olumsuz bir tepki görme endişesi duyarım……	0	1	2	3	4	5	6
12-	Bazen belli bir sebebi olmaksızın kendimi endişeli hissederim……..	0	1	2	3	4	5	6
13-	Müzik eğitimine ilk başladığım zamanlardan berisahneye çıkma konusunda endişe duyduğumu hatırlıyorum……..	0	1	2	3	4	5	6
14-	Tek bir kötü performansın kariyerimimahvedebileceğini düşünerek endişelenirim……..	0	1	2	3	4	5	6
15-	Performans öncesinde yada performans sırasında kalp atışlarım hızlanır ve kalbim göğsümde gümbür gümbür çarpar……	0	1	2	3	4	5	6

16-	Endişe nedeniyle yapılmaya değer performans fırsatlarından vazgeçerim……	0	1	2	3	4	5	6
17-	Performans sonrasında yeterince iyi çalabildim mi diye endişelenirim……	0	1	2	3	4	5	6
18-	Performansım hakkındaki endişem ve gerginliğim, odaklanmamı ve konsantrasyonumu etkiler……	0	1	2	3	4	5	6
19-	Sıklıkla, bir konsere hazırlanırken bir felaket beklentisi ve dehşet içinde olurum……	0	1	2	3	4	5	6
20-	Performans öncesinde ya da performans sırasında kaslarımdaki gerginlik artar……	0	1	2	3	4	5	6
21-	Sıklıkla hayattan bekleyebileceğim hiçbir şey olmadığını düşünürüm……	0	1	2	3	4	5	6
22-	Performans öncesi o kadar endişelenirim ki uykum kaçar…..	0	1	2	3	4	5	6
23-	Performans öncesinde veya performans sırasında sarsılma, titreme ya da ürperme yaşarım……	0	1	2	3	4	5	6
24-	Başkaları tarafından incelenmek beni endişelendirir……	0	1	2	3	4	5	6
25-	Performansımın nasıl olacağına dair kendi yargım konusunda endişe duyarım……	0	1	2	3	4	5	6